

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/3288. számú

törvényjavaslat

**az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény, valamint
a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997.
évi CLIX. törvény módosításáról**

**Előadó: Dr. Fellegi Tamás
nemzeti fejlesztési miniszter**

Budapest, 2011. május

2011. évi ... törvény

az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény, valamint a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény módosításáról

1. §

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atv.) 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § (1) A törvény hatálya az atomenergia békés célú alkalmazására, az azzal kapcsolatos jogosultságokra és kötelezettségekre, továbbá az embereknek, valamint az élő és élettelen környezetnek a természetes és mesterséges eredetű ionizáló sugárzás káros hatásai elleni védelmére terjed ki.

(2) E törvény hatálya – a (3) bekezdés kivételével – nem terjed ki az olyan radioaktív anyagokkal, valamint berendezésekkel kapcsolatos tevékenységekre, amelyek – a létrehozható ionizáló sugárzás jellege és mértéke folytán – az emberi életre és egészségre, továbbá az élő és élettelen környezetre nem minősülnek veszélyesnek.

(3) E törvény 16. §-át alkalmazni kell a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés III. cikk (1) és (4) bekezdésének végrehajtásáról szóló biztosítéki megállapodás és jegyzőkönyv, valamint a megállapodáshoz csatolt kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2006. évi LXXXII. törvénnyel megállapított Megállapodás 98. cikk O. pontjában meghatározott valamennyi nukleáris anyagra.”

2. §

Az Atv. 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. § E törvény alkalmazásában:

1. *atomenergia alkalmazása:*

a) a nukleáris vagy más radioaktív anyaggal kapcsolatos tevékenység,

b) az ionizáló sugárzást létrehozó, valamint az a) pont szerinti alkalmazást szolgáló létesítményekkel, berendezésekkel összefüggő tevékenység;

2. *atomenergia alkalmazója*: aki az 1. pontban meghatározott tevékenységet végez;
3. *radioaktív anyag*: a természetben előforduló vagy mesterségesen előállított anyag, amelynek egy vagy több összetevője ionizáló sugárzást bocsát ki;
4. *nukleáris anyag*: az a radioaktív anyag, amely önfenntartó nukleáris láncreakcióra képes vagy képessé tehető, különösen az urán, a tórium, a plutónium és bármilyen anyag, amely az előbbieket közül egyet vagy többet gazdaságosan kinyerhető koncentrációban tartalmaz, a bányászat és az ércfeldolgozás körébe tartozó ércek és érchulladékok kivételével;
5. *ionizáló sugárzás*: a közvetlenül vagy közvetve ionizáló részecskékből, illetve ionizálásra képes fotonokból álló sugárzás;
6. *nukleáris láncreakció*: az atommaghasadások olyan sorozata, amelyet a hasadási folyamat során felszabaduló neutronok tartanak fenn;
7. *nukleáris létesítmény*:
  - a) a dúsítóüzem, nukleáris üzemanyagot gyártó üzem, atomerőmű, újrafeldolgozó üzem, kutatóreaktor, oktatóreaktor, nukleáris kritikus és más neutronsokszorozás célját szolgáló rendszer, friss és kiegészítő üzemanyag tárolására szolgáló létesítmény,
  - b) az a) alpontban felsorolt nukleáris létesítményekhez közvetlenül kapcsolódó, ugyanazon a telephelyen található, radioaktív hulladék tárolására szolgáló létesítmények, amennyiben külön létesítménynek minősülnek;
8. *rendszer*: rendszerelemekből álló, adott funkció teljesítésére szolgáló egység;
9. *rendszerelem*: a rendszer szerelési egységként is elhatárolható komponense, részegysége vagy önállóan kezelhető készüléke, egy adott funkció megvalósításában önálló részfunkciót ellátó elem, így különösen berendezés, műszer, csővezeték, építmény, épületszerkezet;
10. *nukleáris rendszer, rendszerelem*: nukleáris létesítményeknek a nukleáris biztonság szempontjából fontos rendszerei, rendszerlemei;
11. *atomreaktor*: olyan berendezés, amely szabályozott nukleáris láncreakció megvalósítására alkalmas;
12. *ionizáló sugárzást létrehozó berendezés*: olyan berendezés, amely külső energia vagy radioaktív anyag felhasználásával ionizáló sugárzás keltésére és kibocsátására alkalmas;
13. *nukleáris üzemanyag*: atomreaktor üzemanyaga, amely nukleáris anyagot tartalmaz;
14. *kiegészítő üzemanyag*: az atomreaktorban hasznosított, besugárzott és a reaktorból véglegesen eltávolított nukleáris üzemanyag, amely – az atomreaktoron kívüli – újrahasonosíthatósága miatt nem minősül hulladéknak;
15. *radioaktív hulladék*: további felhasználásra már nem kerülő olyan radioaktív anyag, amely sugárvédelmi jellemzők alapján nem kezelhető közönséges hulladékként;
16. *radioaktív hulladék-tároló*: a radioaktív hulladék végleges elhelyezésére szolgáló létesítmény;
17. *radioaktív hulladék átmeneti tárolója*: a radioaktív hulladék időleges elhelyezésére szolgáló létesítmény;
18. *atomerőmű*: olyan energiaátalakító létesítmény, amely nukleáris láncreakció felhasználásával villamos energiát termel;
19. *atomfűtőmű*: olyan energiaátalakító létesítmény, amely nukleáris láncreakció felhasználásával hőt szolgáltat;
20. *rendkívüli esemény*: az atomenergia alkalmazását szolgáló létesítményben, berendezésben, vagy radioaktív (nukleáris) anyaggal végzett tevékenység során – bármilyen okból –

bekövetkező olyan esemény, amely a biztonságot kedvezőtlenül befolyásolhatja, és az emberek nem tervezett sugárterhelését, valamint a környezetbe radioaktív anyagok nem tervezett kibocsátását eredményezi vagy eredményezheti;

21. *nukleáris veszélyhelyzet*: rendkívüli esemény következtében előálló állapot, amelyben a lakosságot érintő következmények elhárítása vagy enyhítése érdekében intézkedésekre van vagy lehet szükség;

22. *engedélyes*: az atomenergia alkalmazói közül, aki hatósági engedéllyel engedélyköteles tevékenységet folytat;

23. *atomkár*: az emberélet elvesztése, a személyek testi épségében és egészségében keletkezett minden kár, minden anyagi kár, az ezekkel együttesen jelentkező környezeti kár ésszerű mértékű helyreállításának költsége, valamint a károk csökkentése vagy elhárítása érdekében ténylegesen végrehajtott, ésszerű és szükséges intézkedéssel kapcsolatosan felmerült költség, amennyiben azokat a nukleáris üzemanyag, a nukleáris létesítményben lévő radioaktív termék, hulladék vagy a nukleáris létesítményből származó, abból kiszállított, vagy oda küldött nukleáris anyag révén a nukleáris létesítményben vagy a szállítás során bekövetkezett rendkívüli esemény okozta;

24. *nukleáris baleset*: minden olyan rendkívüli esemény, amely atomkárt okoz;

25. *SDR*: Special Drawing Rights (különleges lehívási jog) - a Nemzetközi Valuta Alap által meghatározott nemzetközi elszámolási egység;

26. *ésszerűen elérhető legalacsonyabb szint*: a tudományos, technikai, gazdasági és társadalmi adottságok figyelembevételével kialakított, a nemzetközi elvárásokkal összhangban lévő legkisebb érték;

27. *nukleárisüzemanyag-ciklus*: a nukleáris üzemanyag élettartamának valamennyi szakasza, beleértve a gyártást, hasznosítást, átmeneti tárolást, és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárását;

28. *nukleárisüzemanyag-ciklus lezárása*: a kiégett üzemanyag hazai vagy külföldi radioaktív hulladék-tárolóban való végleges elhelyezése feldolgozás nélkül, vagy a kiégett üzemanyag előzetes feldolgozása és az ennek során keletkezett radioaktív hulladékok végleges elhelyezése hazai vagy külföldi radioaktív hulladék-tárolóban, beleértve a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárására vonatkozó döntést műszaki szempontból megalapozó tevékenységet;

29. *nukleáris biztonság*: megfelelő üzemeltetési feltételek megvalósítása, balesetek megelőzése, illetve a balesetek következményeinek enyhítése a nukleáris létesítmény életciklusának valamennyi fázisában, amelyek eredményeként megvalósul a munkavállalóknak és a lakosságnak a nukleáris létesítmények ionizáló sugárzásából származó veszélyekkel szembeni védelme;

30. *nukleáris védettség*: azon tevékenységek, eszközök és eljárások összessége, amelyek a szabotázs, a nukleáris vagy más radioaktív anyaggal elkövetett, a Büntető Törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) szerinti visszaélés, közveszélyokozás, környezetkárosítás, illetve jogtalan eltulajdonítás megelőzésére, észlelésére, elhárítására és következményeinek kezelésére irányulnak;

31. *fenyegetettség*: az állam által elvégzett naprakész elemzésben feltárt, az atomenergia békés célú felhasználóit fenyegető veszély, cselekmény;

32. *tervezési alapfenyegetettség*: a fenyegetettségnek az állam által meghatározott olyan szintje, amely ellen a hatékony fizikai védelmet az atomenergia alkalmazója biztosítja;

33. *fizikai védelem*: azon belső szabályozás, technikai eszköztár és élőerős elhárítás összessége, amely a nukleáris védettség részeként a nukleáris létesítményekkel, valamint nukleáris és más radioaktív anyagokkal szemben elkövetendő jogtalan eltulajdonítás és szabotázs elrettentésére, észlelésére, késleltetésére és elhárítására irányul;

34. *fizikai védelmi terv*: a fizikai védelmi rendszer működését, az elrettentés, észlelés, késleltetés és elhárítás fizikai védelmi funkciók konkrét megvalósulását leíró terv;

35. *szabotázs*: nukleáris vagy más radioaktív anyag nukleáris létesítmény, radioaktív hulladék átmeneti és végleges tárolója, valamint a radiológiai következmények szempontjából jelentős rendszer, rendszerelem ellen irányuló tevékenységgel szándékosan elkövetett – a Btk. szerinti – közveszélyokozás (259. §), közérdekű üzem működésének megzavarása (260. §) vagy kísérletének, előkészületének, szándékos környezetkárosítás (280. §) vagy kísérletének rendkívüli esemény bekövetkezését célzó elkövetése;

36. *nukleáris vagy más radioaktív anyaggal elkövetett közveszélyokozás, környezetkárosítás*: nukleáris vagy más radioaktív anyaggal elkövetett – a Btk. szerinti – szándékos közveszélyokozás (259. §) vagy kísérlete, előkészülete, továbbá szándékos környezetkárosítás (280. §) vagy kísérlete;

37. *nukleáris vagy más radioaktív anyag jogtalan eltulajdonítása*: nukleáris vagy más radioaktív anyag a Btk. szerinti ellopása (316. §) vagy elrablása (321. §);

38. *ártalmatlanítás (végleges elhelyezés)*: nukleáris anyagok vagy más radioaktív anyagok veszélyeztető hatásának kizárása, a környezet elemeitől történő elszigeteléssel;

39. *radiológiai következmények szempontjából jelentős rendszer és rendszerelem*: azon, nukleáris anyag vagy más radioaktív anyag alkalmazásával, feldolgozásával és tárolásával összefüggő rendszerek és rendszerelemek, amelyek rongálása rendkívüli esemény bekövetkezésével jár vagy járhat.”

3. §

Az Atv. a következő 4/A. §-sal egészül ki:

„4/A. § Alapvető biztonsági célkitűzés az ember és a környezet védelme az ionizáló sugárzás káros hatásaival szemben, ennek elérése érdekében

a) a kormányzat hatékony jogi szabályozást készít elő, valamint független, az atomenergia békés célú felhasználását felügyelő szervet vagy szerveket hoz létre és tart fenn;

b) mind a biztonságot felügyelő szervek, mind a kockázattal járó tevékenységet végző szervezetek az alapvető biztonsági célkitűzés iránt elkötelezett vezetést és hatékony irányítási rendszert hoznak létre és tartanak fenn;

c) a biztonságért való elsődleges felelősség azt a személyt vagy szervezetet terheli, aki, vagy amely a sugárzásból eredő kockázat növekedését okozó létesítmény vagy tevékenység engedélyese;

d) az atomenergia alkalmazásának általános feltétele, hogy az általa nyújtott társadalmi előnyök nagyobbak legyenek, mint a nukleáris létesítmény területén tartózkodó személyeket, a lakosságot, a környezetet és az anyagi javakat fenyegető kockázatok;

- e)* az atomenergia alkalmazója biztosítja az ember és a környezet sugárzástól való ésszerű védelmét a 4. § (1) bekezdése szerint;
- f)* az atomenergia alkalmazója az ésszerűen elérhető legmagasabb szintű biztonságot a 4. § (3) bekezdés *c)* pontja szerinti biztonsági követelmények betartásával optimalizálja;
- g)* az atomenergia alkalmazója mindent megtesz annak érdekében, hogy egyetlen személy sérülésének kockázata se legyen elfogadható mértéket meghaladó;
- h)* az atomenergia alkalmazója köteles mindent megtenni a nukleáris vagy sugárbaleset megelőzése és következményeinek enyhítése érdekében;
- i)* a hatáskörrel rendelkező szervek és az atomenergia alkalmazója felkészül a biztonság és a védettség szempontjából fontos, nukleáris- vagy sugárbiztonságot sértő esemény bekövetkezésére, és a szükséges intézkedések végrehajtására;
- j)* a korábbról fennmaradt vagy a hatósági szabályozás körébe nem tartozó sugárzásból eredő kockázat mérsékelésére hozott védőintézkedéseknek indokoltnak és a kockázattal arányosnak kell lenniük.”

4. §

Az Atv. 6. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az e törvényben foglalt kormányzati feladatok végrehajtásáról a Kormány az Országos Atomenergia Hivatal (a továbbiakban: atomenergia-felügyeleti szerv), valamint a 20. § (1) bekezdésében, a 22-26. §-ban és a 28. §-ban meghatározott miniszterek útján gondoskodik.”

5. §

Az Atv. 7. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Új nukleáris létesítmény és radioaktív hulladék-tároló létesítését, valamint meglévő atomerőmű további atomreaktor tartalmazó egységgel való bővítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása szükséges.”

6. §

Az Atv. 8. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az atomenergia-felügyeleti szerv

a) ellátja a 17. §-ban meghatározott hatósági feladatokat, ennek keretében országos illetékességgel jár el;

b) az atomenergia alkalmazása területén figyelemmel kíséri

ba) a nemzetközi fejlődés általános irányait, különösen a szabályozás nemzetközi fejlődését, és ennek alapján javaslatot tesz a szükséges hazai intézkedésekre, jogszabályok megalkotására;

bb) a műszaki fejlesztési eredményeket, nemzetközi tapasztalatokat, elvárásokat; valamint

bc) a hatáskörébe tartozó jogszabályok érvényesülését; megállapításai alapján intézkedéseket kezdeményez, javaslatot tesz a jogszabályok szükség szerinti módosítására, illetve megalkotására;

c) részt vesz a *b)* pont *ba)* és *bc)* alpontjai szerinti előterjesztések tervezetének közigazgatási egyeztetésében.

d) tájékoztatja a közvéleményt az atomenergia alkalmazásának biztonságáról és a nukleáris védettségről, saját tevékenységéről, fontosabb döntéseiről és azok megalapozásáról, az alkalmazott biztonsági, védettségi és biztosítéki követelményekről a vonatkozó információk honlapján való közzététele útján;

e) Baleset-elhárítási Szervezet megszervezésével, felkészítésével és működtetésével ellátja a számára jogszabályban meghatározott nukleárisbaleset-elhárítási feladatokat, továbbá azokat a nukleáris balesetekkel kapcsolatos gyors értesítési, kapcsolattartási és hatósági feladatokat, amelyek az európai uniós tagságból, továbbá jogszabállyal kihirdetett, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a nukleáris veszélyhelyzeti gyors értesítésről és a segítségnyújtásról létrejött nemzetközi egyezményekből, valamint a kapcsolódó kétoldalú nemzetközi megállapodásokból erednek;

f) feladatkörében együttműködik más országok hasonló hatósági feladatokat ellátó szervezeteivel, és velük kétoldalú szakmai megállapodásokat köt, két- és többoldalú nemzetközi kapcsolatokat épít ki és tart fenn, összehangolja az atomenergia alkalmazásának biztonságával és védettségével összefüggő nemzetközi együttműködést, továbbá ennek körében véleményezi az e téren kötendő nemzetközi egyezményeket, és figyelemmel kíséri – hatáskörét illetően – azok megvalósulását.”

7. §

Az Atv. 9. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. § (1) Az atomenergia-felügyeleti szerv az engedélyezés, az ellenőrzés és ezekhez kapcsolódóan a hozzá benyújtott, a nála fellelhető és az általa összegyűjtött adatok értékelése, elemzése, szakértői vélemények és tanúsítványok értelmezése útján győződik meg arról, hogy az atomenergia alkalmazása és a nukleáris létesítmények, azok rendszereinek és rendszerelemeinek a műszaki állapota, a nukleáris létesítmények üzemeltetése, valamint az átalakítások végrehajtása megfelel a kockázat elfogadható mértéke alapján meghatározott követelményeknek és a hatósági engedélyekben előírtaknak.

(2) A nukleáris létesítmények folyamatos hatósági felügyelet alatt állnak. Az atomenergia-felügyeleti szerv folyamatos hatósági felügyeleti tevékenysége a következő módon valósul meg:

a) egyedi hatósági eljárások keretében engedélyezési és jóváhagyási döntésekkel;

b) az engedélyesek működésének és a nukleáris létesítmények biztonsági helyzetének rendszeres elemzésével és értékelésével;

c) folyamatos, valamint egyedi eljárások során végzett ellenőrzéssel, az átalakításokhoz kapcsolódó ellenőrzési programok végrehajtásával;

d) a jogszabályi követelmények, az azokon alapuló hatósági előírások gyakorlati érvényesülését biztosító érvényesítési eljárások lefolytatásával.

(3) Az engedélyesnek és az atomenergia-felügyeleti szervnek a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságát, a nukleáris biztonsági követelmények teljesítését, a kockázat mértékét, a létesítést és az üzembe helyezést megelőzően, valamint – figyelembe véve az üzemi tapasztalatokat és a biztonsággal kapcsolatos új ismereteket – a teljes üzemidő alatt (időszakos biztonsági felülvizsgálat és jelentés keretében) rendszeres időközönként teljes körűen elemeznie, értékelnie kell, és annak eredményét a honlapján nyilvánosságra kell hoznia.”

8. §

Az Atv. a 10. §-t követően a következő 10/A. §-sal egészül ki:

„10/A. § (1) A radioaktív hulladék tárolójának, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges tárolójának (a továbbiakban: tároló) engedélyese a 4. § (4) bekezdésében és a 10. § (2) bekezdésében foglaltakról, továbbá a 40. § szerinti feladatok elvégzéséről

a) a tárolónak helyt adó település vagy települések, és az azzal területileg határos települések lakosságát; valamint

b) a tároló létesítését szolgáló engedélyezett telephely-kiválasztási helyszíni kutatófúrások által érintett települések lakosságát

a törvényben előírt tájékoztatási kötelezettségének ott meghatározott módon történő ellátása mellett az ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulások (a továbbiakban: társulás) útján is rendszeresen tájékoztathatja.

(2) A társulás törvényben meghatározott egyéb feltételek mellett akkor jön létre ha:

a) az (1) bekezdés a) pontja esetében az ott meghatározott összes település legalább felének és ezek között a tárolónak helyt adó település vagy települések képviselőtestülete a társulási megállapodást jóváhagyja, vagy

b) az (1) bekezdés b) pontja esetében az ott meghatározott települések legalább felének képviselő testülete a társulási megállapodást jóváhagyja.

(3) A (2) bekezdésben meghatározottakon túl a társulás létrejöttének feltétele, hogy megalakulását követően a Magyar Államkincstár nyilvántartásba vegye.

(4) Ha a tároló létesítését szolgáló engedélyezett telephely-kiválasztási helyszíni kutatófúrások időközben – az elvégzett kutatások eredményeként – a már létrejött társulás tagjai mellett újabb települések területére is kiterjednek, az engedélyes e települések polgármestereit tájékoztatja erről, valamint arról, hogy a (6) bekezdés értelmében csatlakozhatnak a társuláshoz.

(5) A telephely-kiválasztási kutatásokat szolgáló felszín alatti kutatólaboratórium létesítésének megkezdésekor a társulás megszűnik és az (1) bekezdés a) pontjában, valamint a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott szabályok szerint új társulás alakul.

(6) A társuláshoz csatlakozni – az (1) bekezdésben meghatározott körben – bármikor, abból kiválni a naptári év utolsó napjával lehet. A csatlakozni kívánó település csatlakozásáról a tagok a társulási megállapodás szabályai szerint határoznak.

(7) A társulás jogi személy. Gazdálkodására a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(8) A társulásoknak a tárolóhoz vagy a tervezett tárolóhoz kötötten a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból támogatás adható. Támogatás tárolónként, vagy tervezett tárolónként csak egy ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulásnak adható. A támogatás tájékoztatási, ellenőrzési, működési és településfejlesztési célokra használható fel.”

9. §

Az Atv. 11. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A nukleáris létesítményben, továbbá a nukleáris létesítmény hatósági ellenőrzésével, tervezésével, építésével, üzemeltetésével és átalakításával, a nukleáris létesítmény fizikai védelmi rendszerének tervezésével, üzemeltetésével és karbantartásával, a nukleáris rendszer, rendszerelem karbantartásával, – jogszabályban meghatározott – I., II. és III. kategóriába tartozó nukleáris, 1-es, 2-es és 3-as veszélyességi kategóriába tartozó zárt radioaktív sugárforrások, valamint 1-es és 2-es veszélyességi kategóriába tartozó radioaktív hulladékok felhasználásával, tárolásával, szállításával, szállítmányok kísérésével, valamint ezek fizikai védelmi rendszerének tervezésével, üzemeltetésével és karbantartásával összefüggő munkakörökben nem foglalkoztatható az a személy:

a) aki büntetett előéletű;

b) akit a Btk. szerinti

ba) állam elleni bűncselekmény (Btk. X. fejezet),

bb) emberiség elleni bűncselekmény (Btk. XI. fejezet),

bc) egyes élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények:

1. emberölés (Btk. 166. §),

2. erős felindulásban elkövetett emberölés (Btk. 167. §),

3. öngyilkosságban közreműködés (Btk. 168. §),

4. szándékosan elkövetett súlyos testi sértés, és annak minősített esetei [Btk. 170. § (2)-(6) bekezdés],

5. foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (Btk. 171. §),

bd) egyes szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekmények:

1. kényszerítés (Btk. 174. §),

2. a lelkiismereti és vallásszabadság megsértése (Btk. 174/A. §),

3. közösség tagja elleni erőszak (Btk. 174/B. §),

4. az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése (Btk. 174/C. §),

5. személyi szabadság megsértése (Btk. 175. §),
6. emberrablás (Btk. 175/A. §),
7. emberkereskedelem (Btk. 175/B. §),
8. magánlaksértés büntette [Btk. 176. § (2) bekezdés b) pont, (3) és (4) bekezdés],

be) egyes nemi erkölcs elleni bűncselekmények:

1. erőszakos közösülés (Btk. 197. §),
2. szemérem elleni erőszak (Btk. 198. §),
3. megtevesztéssel, erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel elkövetett kerítés [Btk. 207. § (3) bekezdés b) pont],

bf) egyes államigazgatás, igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények:

1. embercsempészás (Btk. 218. §),
2. visszaélés szigorúan titkos és titkos minősítésű adattal (Btk. 221. §),
3. visszaélés bizalmas minősítésű adattal (Btk. 222. §),
4. hivatali bűncselekmények (Btk. XV. fejezet, IV. cím),
5. hivatalos személy elleni bűncselekmények (Btk. XV. fejezet V. cím),

bg) egyes közbiztonság elleni bűncselekmények:

1. közveszélyokozás [Btk. 259. § (1)-(3) és (5) bekezdés],
2. közérdekű üzem működésének megzavarása (Btk. 260. §),
3. terrorcselekmény (Btk. 261. §),
4. nemzetközi gazdasági tilalom megszegése (Btk. 261/A. §),
5. légi jármű, vasúti, vízi, közúti tömegközlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű hatalomba kerítése (Btk. 262. §),
6. visszaélés robbanóanyaggal vagy robbantószerrel (Btk. 263. §),
7. visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel (Btk. 263/A. §),
8. visszaélés haditechnikai termékkel és szolgáltatással, illetőleg kettős felhasználású termékkel (Btk. 263/B. §),
9. bűnszervezetben részvétel (Btk. 263/C. §),
10. visszaélés radioaktív anyaggal (Btk. 264. §),
11. visszaélés nukleáris létesítmény üzemeltetésével (Btk. 264/A. §),
12. visszaélés atomenergia alkalmazásával (Btk. 264/B. §),
13. visszaélés nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel (Btk. 264/C. §),
14. visszaélés méreggel (Btk. 265. §),

bh) egyes köznyugalom elleni bűncselekmények:

1. rémhírterjesztés (Btk. 270. §),
2. közveszéllyel fenyegetés (Btk. 270/A. §),
3. garázdaság (Btk. 271. §),

4. önbíráskodás (Btk. 273. §),

bi) egyes közegészség elleni bűncselekmények:

1. környezetkárosítás, [Btk. 280. § (1) és (2) bekezdés],

2. természetkárosítás [Btk. 281. § (1)-(3) bekezdés],

3. veszélyes hulladéokra elkövetett, a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése [Btk. 281/A. § (2) bekezdés],

4. visszaélés kábítószerrel (Btk. 282-282/C. §),

5. visszaélés kábítószer-prekurzorral (Btk. 283/A. §),

bj) egyes gazdálkodási kötelességeket és a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények:

1. számítástechnikai rendszer és adatok elleni bűncselekmény (Btk. 300/C. §),

2. számítástechnikai rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszása (Btk. 300/E. §),

bk) egyes pénz- és bélyeghamisítás bűncselekmények:

1. pénzmosás (Btk. 303. §),

2. pénzhamisítás (Btk. 304. §),

3. pénzhamisítás elősegítése (Btk. 304/A. §),

bl) csempészet (Btk. 312. §),

bm) egyes vagyon elleni bűncselekmények:

1. lopás (Btk. 316. §),

2. sikkasztás (Btk. 317. §),

3. csalás (Btk. 318. §),

4. hűtlen kezelés (Btk. 319. §),

5. hanyag kezelés (Btk. 320. §),

6. rablás (Btk. 321. §),

7. kifosztás (Btk. 322. §),

8. zsarolás (Btk. 323. §),

9. rongálás (Btk. 324. §),

10. orgazdaság (Btk. 326. §),

11. jármű önkényes elvétele (Btk. 327. §),

vagy bűnszervezet keretében elkövetett büntett miatt a bíróság elítélt, és a (4) bekezdésben meghatározott időtartam még nem telt el;

c) akivel szemben a *b*) pontban meghatározott szándékos bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás van folyamatban, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig.”

10. §

Az Atv. 11/A. §-át megelőző alcím helyébe a következő alcím lép, egyidejűleg a 11/A. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az atomenergia-felügyeleti szerv eljárásai

11/A. § (1) A nukleáris létesítménnyel kapcsolatos nukleáris biztonsági hatósági eljárásban a nukleáris létesítmény normál üzemének körülményei között értelmezett hatásterületén ügyfélnek minősül:

a) nukleáris létesítményre vonatkozó engedéllynél (a nukleáris létesítmény telepítéséhez, létesítéséhez, bővítéséhez, üzembe helyezéséhez, üzemeltetéséhez, tervezett üzemidején túli üzemeltetéséhez, átalakításához, végleges üzemén kívül helyezéséhez vagy megszüntetéséhez szükséges engedély esetében): az engedélyesen kívül a hatásterületen levő valamennyi ingatlan tulajdonosa és az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték,

b) rendszerelemre vonatkozó engedély esetében: kizárólag az engedélyes,

c) ellenőrzési eljárásban és értékelésnél kizárólag az engedélyes, kivéve, ha az ellenőrzés vagy az értékelés alapján az üzemeltetési engedélyt módosítani kell: ilyenkor ügyfél a hatásterületen levő valamennyi ingatlan tulajdonosa és az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték,

d) érvényesítés során: kizárólag az engedélyes és a külső bejelentő.

(2) Az atomenergia-felügyeleti szerv eljárásaiban a hatásterület a biztonsági övezettel azonos.

(3) A nukleáris létesítmény nukleáris biztonságával kapcsolatos eljárás megindítására irányuló kérelmet kizárólag az eljárásra hatáskörrel rendelkező hatóságnál lehet előterjeszteni.

(4) A kérelemre indult eljárásban – az eljárás megindítására irányuló kérelmet benyújtó ügyfelet kivéve – az ügyfelet értesíteni kell az eljárás megindításáról:

a) a 17. § (2) bekezdés 1., 5. és 10. pontja szerinti kérelem beérkezésétől számított harminc napon belül,

b) a 17. § (2) bekezdés 3., 4., 6-9. pontja szerinti kérelem beérkezésétől számított tizenöt napon belül.

(5) Ha az ügyfél a kérelmet hiányosan nyújtotta be, őt az atomenergia-felügyeleti szerv a 17. § (2) bekezdés 1. és 5. pontja szerinti eljárásoknál a kérelem beérkezésétől számított négy hónapon belül, míg a 17. § (2) bekezdés 3., 4., 6-10. pontja szerinti eljárásoknál harminc napon belül hiánypótlásra hívja fel.”

11. §

Az Atv. 12. §-át megelőző alcím helyébe a következő alcím, és ezzel egyidejűleg a 12. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„A hatósági engedélyezés és ellenőrzés általános rendje

12. § (1) Az ügyintézés határideje:

a) a 17. § (2) bekezdés 1. és 10. pontja szerinti ügyekben, a létesítmény üzemeltetési engedélyének módosítását igénylő 5. pont szerinti átalakítások, valamint a nukleáris létesítmények és radioaktív hulladék-tárolók fizikai védelmi tervének első alkalommal történő engedélyezése esetében hat hónap;

b) a 17. § (2) bekezdés 3-9. pontja szerinti ügyekben hatvan nap.

(2) Az eljáró hatóság vezetője az ügyintézési határidőt indokolt esetben egy alkalommal, a 17. § (2) bekezdés 1. és 10. pontja szerinti ügyekben, valamint a létesítmény üzemeltetési engedélyének módosítását igénylő 5. pont szerinti átalakítások esetében legfeljebb kilencven nappal, míg a 17. § (2) bekezdés 3-9. pontja szerinti ügyekben legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja. Erről értesíteni kell az ügyfelet és mindazokat, akiket az eljárás megindításáról értesítettek.

(3) A szakhatóság eljárására irányadó ügyintézési határidő az (1) bekezdés a) pontja esetében 45 nap, az (1) bekezdés b) pontja esetében 30 nap. Indokolt esetben a szakhatóság vezetője a szakhatósági eljárásra irányadó határidőt egy alkalommal tíz nappal meghosszabbíthatja, és erről az ügyfelet és a megkereső hatóságot értesíti.

(4) A radioaktív hulladékok, kiégett üzemanyagok, valamint egyéb radioaktív anyagok országhatáron át történő szállításához való hozzájárulás és engedélyezés angol vagy magyar nyelven készült okmányokkal történik.

(5) A nemzetközi szervezetekkel kötött szerződésekben vállalt kötelezettségekből eredő ellenőrzések esetében az ellenőrzések jegyzőkönyve a nemzetközi szervezet hivatalos nyelvén készül.”

12. §

Az Atv. 12/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„12/A. § (1) A nukleáris biztonsággal összefüggő adatok ellenőrzése a helyszínrre vagy az atomenergia-felügyeleti szervhez telepített, illetve a folyamatba beépített ellenőrző rendszerből történő táv-adatszolgáltatás útján is történhet.

(2) A nukleáris biztonság hatósági ellenőrzése nincs időkorláthoz kötve.

(3) Az atomenergia-felügyeleti szerv a nukleáris létesítmény hatósági felügyeletéhez, vagyis az engedélyes tevékenységének értékeléséhez, elemzéséhez a hatósági határozatokban és a jogszabályokban foglaltak teljesülésének igazolására, valamint az érvényesítési eljárásainak lefolytatásához átfogó, feltáró és eseti ellenőrzéseket végez. Az atomenergia-felügyeleti szerv az ilyen tevékenységének folyamatosságát a nukleáris létesítmény telephelyén fenntartott helyszíni felügyelettel, és ügyeleti rend működtetésével biztosíthatja.

(4) A nukleáris létesítmény helyszíni ellenőrzésének megindítását, lefolytatását és lezárását, iratok, dokumentumok bekérését jegyzőkönyvben kell rögzíteni. A bekért iratokat,

dokumentumokat az adott ügghöz kapcsolódó értékelő, elemző tevékenység befejezését követően is az atomenergia-felügyeleti szerv tárolja.

(5) A nukleáris létesítmény engedélyesének minőségirányítási rendszerében, a személyzet képzését érintő dokumentumában, adatbázisában rögzített személyes adatokat az atomenergia-felügyeleti szerv csak a hatósági jogosító vizsgálathoz kötött munkakörökben történő munkavégzés ellenőrzésére használhatja fel.”

13. §

Az Atv. 14. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, a § egyidejűleg a következő (4a) és (4b) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az átalakítási engedély kiadása előtt végzett ellenőrzés során feltárt, a nukleáris biztonságot veszélyeztető nem-megfelelőség esetén az atomenergia-felügyeleti szerv az átalakítás folytatását megtilthatja.

(4a) Ha az átalakítást követő üzemeltetés megkezdését megelőzően az atomenergia felügyeleti szerv a hozzá – jogszabály alapján – becsatolandó dokumentum értékelése, az eseti ellenőrzés vagy az átalakítás végrehajtása során lefolytatott ellenőrzés keretében olyan nem-megfelelőséget állapít meg, amely veszélyezteti a nukleáris biztonságot, akkor a kiadott átalakítási engedélyt visszavonja, vagy az engedélyt módosítva feltételeket állapít meg.

(4b) A bíróság a (4) és a (4a) bekezdés szerinti határozatok végrehajtását nem függesztheti fel.”

14. §

Az Atv. 15. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„15. § (1) Az engedély, valamint a nukleáris biztonsági szabályzatok előírásainak megtartását, és az atomenergia alkalmazásának biztonságosságát az atomenergia-felügyeleti szerv köteles rendszeresen ellenőrizni, és az észlelt rendellenességek megszüntetése érdekében haladéktalanul intézkedni, vagy intézkedést kezdeményezni.

(2) Az atomenergia-felügyeleti szerv az e törvény vagy az e törvény végrehajtására kiadott jogszabály megsértése, valamint az e törvény vagy az e törvény végrehajtására kiadott jogszabály alapján kiadott határozatában foglaltak betartásának elmulasztása esetén az engedélyest, továbbá a 17. § (2) bekezdés 20–22. pontja szerinti, az atomenergia-felügyeleti szerv hatáskörébe tartozó ügyekben adatszolgáltatásra kötelezettet bírság megfizetésére kötelezi.

(3) Nem szabható ki bírság a mulasztásnak vagy kötelezettségszegésnek a hatóság tudomására jutásától számított hat hónapon, valamint attól a naptól számított két éven túl, amely napon a kötelezettnek eleget kellett volna tennie az e törvényben vagy az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban megállapított kötelezettségének.”

15. §

Az Atv. 17. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„17. § (1) Az atomenergia-felügyeleti szerv alapvető feladata az atomenergia biztonságos alkalmazásával, különösen a nukleáris anyagok és létesítmények biztonságával, a nukleárisbaleset-elhárítással kapcsolatos hatósági feladatok, valamint az ezekre vonatkozó tájékoztatási tevékenység összehangolása, illetve ellátása.

(2) Az atomenergia-felügyeleti szerv hatáskörébe tartozik:

1. a nukleáris létesítmény telepítéséhez, létesítéséhez, bővítéséhez, üzembe helyezéséhez, üzemeltetéséhez, tervezett üzemidején túli üzemeltetéséhez, üzemen kívül helyezéséhez, megszüntetéséhez szükséges nukleáris biztonsági engedélyezés;
2. a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági ellenőrzése, valamint a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságának értékelése, elemzése;
3. a nukleáris létesítményekkel összefüggő építmények hatósági engedélyezése és ellenőrzése, továbbá az építmények felvonóinak hatósági engedélyezése;
4. a nukleáris rendszer, rendszerelem tekintetében a tervezéssel, gyártással, szereléssel (beépítéssel), üzembe helyezéssel, üzemeltetéssel, beszerzéssel, üzemen kívül helyezéssel, leszereléssel kapcsolatos tevékenységek műszaki sugárvédelmi szempontokra is kiterjedő nukleáris biztonsági engedélyezése és ellenőrzése;
5. nukleáris létesítmény átalakításához szükséges műszaki sugárvédelmi szempontokra is kiterjedő nukleáris biztonsági engedélyezés és ellenőrzés;
6. a nukleáris létesítmény rendszerének, rendszerelemének az engedélyes szervezeti felépítésének, irányítási rendszerének, műszaki és szabályozó dokumentumainak átalakításához szükséges műszaki sugárvédelmi szempontokra is kiterjedő nukleáris biztonsági engedélyezése és ellenőrzése;
7. az atomerőmű blokkjainak főjavítását követő újraindításához szükséges nukleáris biztonsági engedélyezés;
8. a nukleáris létesítmény nukleárisbaleset-elhárítási intézkedési tervének az első alkalommal történő, illetve módosítását követő érvénybe léptetéséhez szükséges nukleáris biztonsági engedélyezése;
9. jogszabályban meghatározott szerelési, kivitelezési technológiák, mérési, számítási, műszaki vizsgálati és értékelési módszerek leírásának, továbbá a biztonság szempontjából meghatározó munkakörök betöltésének jóváhagyása;
10. az Időszakos Biztonsági Felülvizsgálat végrehajtása, a további üzemeltetés feltételeinek meghatározása, és a szükséges intézkedések végrehajtásának elrendelése a felülvizsgálat eredménye alapján, illetve az Időszakos Biztonsági Jelentés által, valamint az Időszakos Biztonsági Felülvizsgálat keretében azonosított eltérés jóváhagyása;
11. a 11. § (2) bekezdésében előírt irányítási rendszer ellenőrzése;
12. nukleáris létesítmény biztonsági övezetének kijelölése és felülvizsgálata;

13. a radioaktív anyagok szállításának engedélyezése a veszélyes áruk szállításáról szóló jogszabályok rendelkezései szerint;
  14. a radioaktív anyagok csomagolásának – a veszélyes áruk szállításáról szóló jogszabályok és nemzetközi egyezmények rendelkezései szerint – jóváhagyása és ellenőrzése;
  15. a nukleáris és a nukleáris kettős felhasználású termékek exportjának és importjának engedélyezése;
  16. radioaktív hulladékok és kiegészítő fűtőelemek a Magyar Köztársaság országhatárán át történő szállításának engedélyezése, és a szállítás engedélyezéséhez való hozzájárulás;
  17. radioaktív anyagoknak a Magyar Köztársaság és az Európai Unió tagállamai, továbbá a Magyar Köztársaság és harmadik országok közötti szállításához való hozzájárulás, illetve engedélyezés;
  18. az atomenergia alkalmazása körében a fizikai védelmi rendszert leíró fizikai védelmi tervek – jogszabályban meghatározott – nukleáris biztonsági, nyilvántartási, baleset-elhárítási és biztosítéki szempontú, a fizikai védelmi funkciók hatékony teljesülését célzó engedélyezése és ellenőrzése;
  19. az atomkár-felelősségre vonatkozó biztosítási vagy más pénzügyi fedezet meglétének nyilvántartása és ellenőrzése;
  20. a nukleáris anyagok – nemzetközi szerződésekben rögzített előírásokkal összhangban lévő – központi nyilvántartása és ellenőrzése;
  21. a radioaktív anyagok központi nyilvántartása;
  22. a nukleáris üzemanyagciklussal összefüggő távlati tervezésre, kutatás-fejlesztési, gyártási és export-import tevékenységekre, valamint telephelyekre és azokhoz kapcsolódó helyszínekre vonatkozó adatok központi nyilvántartása és ellenőrzése;
  23. az atomenergia alkalmazásának biztonságával összefüggő kutatási-fejlesztési tevékenységek értékelése és összehangolása, valamint a 4. § (10) bekezdésének figyelembevételével a hatósági ellenőrzést szolgáló műszaki megalapozó tevékenységek finanszírozása;
  24. az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos nemzetközi együttműködés összehangolása, e területen az államközi és kormányközi egyezmények előkészítése és végrehajtásuk megszervezése, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel folytatott együttműködés összefogása;
  25. atomenergia alkalmazása körében külföldi szakértő szakértői minőségének eseti hatósági elismerése.
- (3) A tervezett, hatósági engedélyköteles tevékenység és az arra irányuló engedély iránti kérelem megalapozásának értékelésére, a műszaki, nukleáris biztonsági, védetség és biztosítéki követelmények teljesülésének, továbbá a hatósági engedélyek feltételeinek vizsgálatára az atomenergia-felügyeleti szerv – szakértői közreműködés érdekében – más intézményt is igénybe vehet. Az atomenergia-felügyeleti szerv a leggyakrabban igénybe vett intézetekkel, intézményekkel együttműködési megállapodást köt.
- (4) Az atomenergia-felügyeleti szerv jogosult bármely atomenergiát alkalmazónál – hatáskörében – ellenőrzést folytatni.
- (5) A nukleáris biztonságra hatással lévő átalakítás végrehajtásához kérelmet kell benyújtani az atomenergia-felügyeleti szervhez az átalakítás engedélyezésére. Átalakítás esetén a (2) bekezdés 4. pontjától eltérően a rendszer, rendszerelem beszerzéséhez, gyártásához, és a

szerelem előkészítéséhez nincs szükség az atomenergia-felügyeleti szerv engedélyére. Az átalakítási engedély a rendszernek, rendszerelemnek az üzemi rendszerekhez történő csatlakozására, az átalakított rendszer, rendszerelem üzembe helyezésére és üzemeltetésére jogosítja fel az engedélyest.

(6) Jogszabályban meghatározott átalakítások esetén kérelmezni kell a nukleáris biztonsági hatóságnál a nukleáris létesítmény üzemeltetési engedélyének módosítását.

(7) A 17. § (2) bekezdés 1., 3–10. pontja szerinti engedélyezési eljárás – a nukleáris létesítmény telepítéséhez szükséges eljárást kivéve – a nukleáris létesítmény engedélyesének kérelmére indul. A kérelmet és az azt megalapozó dokumentációt írásban kell benyújtani. A kérelmet megalapozó dokumentációt számítógépes kezelést is lehetővé tevő adathordozón is mellékelni kell.”

16. §

Az Atv. a 18. §-t követően a következő alcímmel és 19. §-sal egészül ki:

„Felügyeleti díj

19. § (1) A létesülő és üzemelő nukleáris létesítmények az atomenergia-felügyeleti szervnek felügyeleti díjat kötelesek fizetni, amely adók módjára behajtható köztartozásnak minősül.

(2) A felügyeleti díj éves mértéke:

a) üzemelő atomerőmű és kutatóreaktor esetén a névleges hőteljesítmény (MWth) és a számítási alap szorzata, a számítási alap 246 350 Ft/MWth;

b) létesítési engedéllyel rendelkező atomerőmű és kutatóreaktor esetén a tervezett névleges hőteljesítmény (MWth) és a számítási alap szorzata, a számítási alap 82 100 Ft/MWth;

c) az atomerőművi kiégett üzemanyag átmeneti tárolója esetén az előző év végén tárolt kiégett kazetták darabszáma és a számítási alap szorzata, a számítási alap 75 000 Ft/db.

(3) A nukleáris létesítmények létesítői vagy üzemeltetői az éves felügyeleti díj arányos részét negyedévente kötelesek megfizetni, legkésőbb a tárgynegyedév ötödik napjáig.

(4) Év közben kiadott létesítési engedély esetén a fizetési kötelezettség kezdete az engedély jogerőre emelkedését követő tárgynegyedév első napja, a befizetés határideje az engedély jogerőre emelkedését követő tárgynegyedév ötödik napja.

(5) A határidőben meg nem fizetett felügyeleti díj összegét az atomenergia-felügyeleti szerv határozatában állapítja meg, és kötelezi a díjfizetésre kötelezettet annak megfizetésére.

(6) A felügyeleti díj meg nem fizetése vagy késedelmes teljesítése esetén a (3)-(5) bekezdésben meghatározott esedékesség napjától a teljesítés napjáig az adózás rendjéről szóló törvény (a továbbiakban: Art.) 165–167. §-a szerinti késedelmi pótlékot kell fizetni.

(7) Ha a díjfizetésre kötelezett a (6) bekezdés szerinti határozatban meghatározott teljesítési határidőig fizetési kötelezettségét nem teljesíti, akkor az atomenergia-felügyeleti szerv az Art. 161. §-a szerint végrehajtást kezdeményez.”

17. §

(1) Az Atv. a 19. §-t követően a következő új alcímmel egészül ki, egyidejűleg a 19/A. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az atomenergia alkalmazása körében eljáró önálló műszaki szakértő

19/A. § (1) Atomenergia alkalmazása körében szakértői tevékenységet az végezhet, aki e tevékenység végzésére a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló törvényben meghatározott területi mérnöki kamara (a továbbiakban: kamara) által kiadott engedéllyel rendelkezik. Ha jogszabály atomenergia alkalmazása körében szakkérdésben szakértő igénybevitelét írja elő, vagy az ilyen szakértő igénybeviteléhez külön jogkövetkezményt állapít meg, szakértőként kizárólag az a személy vehető igénybe, valamint a jogszabályban meghatározott jogkövetkezmények csak annak a szakértőnek az igénybeviteléhez fűződnek, aki a kamara által kiadott engedéllyel rendelkezik.

(2) Szakértőként kizárólag független és pártatlan személy járhat el, akit a követelményeknek való megfelelésről szóló döntés, a vélemény és a megállapítás közlésekor annak tartalmához személyes érdek nem fűz, kizárólag szakmai szempontjai vezetnek, és munkájáért járó díja szakvéleménye tartalmától nem függ.”

(2) Az Atv. a 19/A. §-t követően a következő 19/B–19/C. §-sal egészül ki:

„19/B. § (1) Szakértői tevékenység folytatását a kamara annak engedélyezi, aki

a) büntetlen előéletű, nem áll az atomenergia alkalmazási körébe tartozó szakértői tevékenységet kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, és

b) rendelkezik az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban meghatározott szakmai képesítéssel, és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek.

(2) Az engedély iránti kérelem tartalmazza a kérelmező természetes személyazonosító adatait, értesítési címét, szakirányú végzettségét és a kérelmezett szakértői szakterületet, illetve részszakterületet.

(3) A kamara az engedéllyel rendelkező személyekről nyilvántartást vezet, amely – a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvényben (a továbbiakban: Szolgtv.) meghatározott adatokon túl – tartalmazza a szakértői tevékenység végzésére jogosult személy természetes személyazonosító adatait, állampolgárságát, értesítési címét, szakirányú végzettségét és szakértői szakterületét, illetve részszakterületét. A Szolgtv. 30. § (2) bekezdésében nem szabályozott adatok vonatkozásában a nyilvántartásból kizárólag a szakértői tevékenység végzésére való jogosultság igazolására szolgáltatatható adat.

(4) A szakértői tevékenység engedélyezése iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg a kérelmező hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy büntetlen előéletű, és nem áll a szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, vagy kéri, hogy e tények fennállására vonatkozó adatokat a bünyügyi nyilvántartó szerv a kamara részére – annak az atomenergia alkalmazási körébe tartozó szakértői tevékenység engedélyezése iránti kérelem elbírálása céljából benyújtott adatigénylése alapján – továbbítsa.

(5) A kamara a szakértői tevékenység gyakorlásának időtartama alatt hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi azt is, hogy a szakértő továbbra is megfelel-e az (1) bekezdés a) pontban foglalt követelményeknek. A hatósági ellenőrzés céljából a kamara adatot igényelhet a bünyügyi nyilvántartási rendszerből. Az adatigénylés kizárólag azon adatra irányulhat, hogy az atomenergia alkalmazási körébe tartozó szakértő büntetlen előéletű-e, valamint, hogy az atomenergia alkalmazási körébe tartozó szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll-e.

(6) A kamara a (4) és (5) bekezdés alapján megismert személyes adatokat

a) a szakértői tevékenység engedélyezése iránti eljárás jogerős befejezéséig,

b) a szakértő nyilvántartásba vétele esetén a hatósági ellenőrzés időtartamára vagy a nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárásban az eljárás jogerős befejezéséig

kezeli.

19/C. § (1) Az atomenergia alkalmazása körében külföldi szakértő szakértői tevékenységet akkor végezhet, ha az atomenergia-felügyeleti szerv szakértői minőségét az adott szakkérdésben előzetesen eseti jelleggel elismeri.

(2) Az atomenergia alkalmazása körében külföldi szakértő szakértői minőségének elismeréséről folyó eljárásban a kérelmező igazolja, hogy mely ország milyen szakértői névjegyzékébe, milyen szakterületen és szakképesítés alapján lett szakértőként bejegyezve. Az atomenergia-felügyeleti szerv a kérelmező által igazolt adatok, valamint az atomenergia alkalmazása körében szakértői tevékenységet végzőkre vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával dönt.

(3) E § alkalmazása szempontjából külföldi az a személy, aki nem EGT-állam állampolgára.”

18. §

Az Atv. a következő 21/B. §-sal egészül ki:

„21/B. § Az egészségügyi államigazgatási szerv atomenergia alkalmazásával összefüggő, radioaktív anyagok közúti szállításának engedélyezésével, ionizáló sugárzást létrehozó létesítményekkel, berendezésekkel, tevékenységekkel, radioaktív hulladék elhelyezésével, eszköz, berendezés vagy az ionizáló sugárzás elleni védőeszköz sugárvédelmi minősítésével, sugárvédelmi képzéssel, személyi dozimetriai ellenőrzéssel és a belső sugárterhelés meghatározásával kapcsolatos, kérelemre lefolytatott eljárásáért vagy jogszabályban meghatározott szolgáltatásáért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni, melynek összegét az egészségügyért felelős miniszter az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben kiadott rendeletében állapítja meg.”

19. §

Az Atv. 30. §-át megelőző alcím helyébe a következő alcím lép, egyidejűleg a 30-32. § helyébe a következő rendelkezés lép:

„Nukleáris védettség

30. § (1) A nukleáris védettség biztosítja

a) a nukleáris és más radioaktív anyagok jogtalan eltulajdonításának, a Btk. szerinti visszaélés radioaktív anyaggal (264. §), a szabotázs, valamint a nukleáris vagy más radioaktív anyaggal való közveszélyokozás, környezetkárosítás elkövetésének megelőzését;

b) a fenyegetettség mindenkori szintje alapján a fizikai védelmet a használatban lévő, tárolás vagy szállítás alatt álló nukleáris és más radioaktív anyagok jogtalan eltulajdonítása, valamint a szabotázs ellen;

c) a nukleáris vagy más radioaktív anyaggal elkövetett közveszélyokozás, környezetkárosítás, valamint a radioaktív anyaggal való visszaélés felismerését;

d) gyors és átfogó intézkedések életbe léptetését a hiányzó vagy jogtalanul eltulajdonított nukleáris és más radioaktív anyag helyének meghatározására, és amennyiben lehetséges, visszaszerzésére; valamint

e) a szabotázs, továbbá a nukleáris vagy más radioaktív anyaggal elkövetett közveszélyokozás, környezetkárosítás következményeinek enyhítését vagy minimalizálását.

(2) Az (1) bekezdés a) pontban foglaltak érdekében az atomenergia-felügyeleti szerv és a rendőrség hatékony felügyeleti rendszert alakítanak ki és azt az alábbi eszközrendszer alkalmazásával folyamatosan működtetik:

a) nyilvántartásba vételi, valamint engedélyezési eljárások során megvizsgálják, hogy a nukleáris vagy más radioaktív anyagot birtokló szervezet által megvalósítandó tevékenységek, a nyilvántartási, biztosítéki és fizikai védelmi intézkedések alkalmasak a követelmények teljesítésére, a felügyeleti tevékenység hatékony megvalósítására és támogatják a hatósági helyszíni ellenőrzések céljainak teljesülését;

b) adatszolgáltatás előírásával és a beérkezett jelentések feldolgozásával a hatóságok folyamatos felügyeletet biztosítanak és értékelést végeznek a nukleáris és más radioaktív anyagok, valamint az azokkal kapcsolatos tevékenységek tekintetében;

c) helyszíni ellenőrzéseken hitelesítik az adatszolgáltatás során szerzett információkat, ellenőrzik a nyilvántartási, biztosítéki és fizikai védelmi rendszerek alkalmazását és működtetését, az előírt intézkedések tényleges és hatékony végrehajtását; valamint

d) érvényt szereznek a jogszabályi követelményeknek, ezek be nem tartását szankcionálják.

31. § (1) A fizikai védelem rendszerének a fokozatosság elvén kell alapulnia, figyelembe véve a mindenkori fenyegetettséget, az anyag fizikai és kémiai tulajdonságait, alkalmasságát nukleáris fegyver készítésére, valamint szándékos károkozásra, továbbá az anyag jogtalan eltulajdonításával és a nukleáris és más radioaktív anyagok, valamint nukleáris létesítmények elleni szabotázzsal összefüggő lehetséges következményeket.

(2) A fizikai védelem rendszerének alkalmasnak kell lennie a vonatkozó tervezési alapfenyegetettség hatékony és időbeni észlelésére, késleltetésére és elhárítására.

(3) A tervezési alapfenyegetettséggel szemben hatékony fizikai védelmi rendszer létrehozásáért és működtetéséért az engedélyes felelős.

(4) A tervezési alapfenyegetettséget meghaladó mértékű fenyegetés esetén az engedélyes által biztosított fizikai védelmet jogszabályban meghatározott állami eszközökkel kell kiegészíteni.

(5) A fizikai védelmi rendszernek a mélységben tagolt védelem elvének megfelelően többszintű és többféle módszerű, az egyenlő védelem elvének megfelelően az elkövetés helyszínétől, idejétől és módjától függetlenül egyenlő mértékű védelmet kell biztosítani.

(6) Az engedélyes fizikai védelmi politikát és minőségirányítási rendszert hoz létre és alkalmaz annak igazolása érdekében, hogy a fizikai védelem szempontjából fontos összes tevékenységre vonatkozóan teljesülnek az előírt követelmények.

(7) Az atomenergia-felügyeleti szerv, a rendőrség és az engedélyes terveket dolgoz ki, és azok végrehajtását megfelelően begyakorolja, annak érdekében, hogy a nukleáris anyagok jogtalan eltulajdonítására és a szabotázsra megfelelően reagálni tudjon.

(8) A jogszabályban meghatározott nukleáris létesítmények, nukleáris és más radioaktív anyagok, radioaktív anyagot előállító berendezések, továbbá radioaktív hulladék feldolgozására, átmeneti tárolására vagy végleges elhelyezésére szolgáló létesítmények őrzését az engedélyes fegyveres biztonsági őrrel biztosítja.

(9) A radioaktív anyaggal elkövetett visszaélés, a nukleáris vagy más radioaktív anyaggal elkövetett közveszélyokozás, környezetkárosítás, annak kísérlete és előkészülete felismerésére alkalmas rendszert kell állami szinten létrehozni, amely rendszerben az engedélyesek észlelésre alkalmas eszközeinek integráltan kell működnie.

32. § (1) Aki tudomást szerez arról – beleértve az atomenergia alkalmazóját is – hogy nukleáris vagy más radioaktív anyag, ionizáló sugárzást létrehozó berendezés annak birtoklására fel nem jogosított személy birtokába került vagy kerülhet, vagy egyéb rendellenességet észlel, köteles azt a rendőrségnek haladéktalanul bejelenteni, amely értesíti az atomenergia felügyeleti szervet, a nemzetbiztonsági szolgálatokat, valamint az Országos Sugáregészségügyi Készenléti Szolgálatot.

(2) A hiányzó nukleáris és más radioaktív anyag lehetséges helyének az engedélyes telephelyén való felkutatására és felügyelet alá helyezésére az engedélyes tervet dolgoz ki, és gondoskodik a terv végrehajtásához szükséges eszközökről.

(3) A hiányzó vagy ellopott nukleáris és más radioaktív anyag felkutatására és hatósági felügyelet alá történő visszahelyezésére, a szabotázs, valamint a nukleáris vagy más radioaktív anyaggal elkövetett közveszélyokozás, környezetkárosítás következményeinek enyhítésére a külön jogszabályban meghatározott szervek hatékony együttműködését biztosító, az országos nukleáris és balesetelhárítási intézkedési tervbe illeszkedő veszélyhelyzet-kezelési terveket kell kidolgozni.”

20. §

Az Atv. 36. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„36. § Az atomerőmű, a kutatóreaktor és a kiegészített üzemanyag átmeneti tárolója felett repülési tilalmat kell elrendelni. A tiltott légtérre nyilvánításról és annak mértékéről jogszabály rendelkezik.”

21. §

Az Atv. 38. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„38. § (1) Az atomenergia alkalmazására engedély csak akkor adható, ha biztosított a keletkező radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag biztonságos elhelyezése, összhangban a tudomány legújabb igazolt eredményeivel, a nemzetközi elvárásokkal, valamint tapasztalatokkal.

(2) Atomerőmű esetén az (1) bekezdésben foglalt követelmény teljesítését az üzemeltetési engedély iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg kell igazolni.

(3) A radioaktív hulladék elhelyezése (átmeneti tárolása vagy végleges elhelyezése), és a kiégett üzemanyag elhelyezése (átmeneti tárolása vagy a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárása) akkor tekinthető biztonságosnak, ha

a) biztosított az emberi egészség és a környezet védelme e tevékenységek teljes időtartamára; és

b) az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt hatás az országhatárokon túl sem nagyobb a belföldön elfogadottnál.”

22. §

Az Atv. 40-41. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„40. § A radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag kezelésére vonatkozó nemzeti program kidolgozásáról, a radioaktív hulladék végleges elhelyezésével, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával, és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásával, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok elvégzéséről a Kormány által kijelölt szerv gondoskodik.

41. § A radioaktív hulladék végleges elhelyezésének, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásának és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásának, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésének költsége az engedélyest, költségvetési intézmény esetén a központi költségvetést terheli.”

23. §

Az Atv. 62. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„62. § (1) A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének, a kiégett üzemanyagok átmeneti tárolásának és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásának, továbbá a nukleáris létesítmények leszerelésének finanszírozását biztosító, az államháztartásról szóló törvény szerint elkülönített állami pénzalap. A Központi Nukleáris

Pénzügyi Alap terhére kizárólag a jelen bekezdésben meghatározott célokra lehet kifizetést teljesíteni.

(2) A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap kezelője az atomenergia-felügyeleti szerv, amelynek az Alap kezelésével kapcsolatos feladatokat ellátó szervezeti egysége elkülönül a hatósági tevékenységet végző szervezeti egységeitől.”

24. §

Az Atv. 63. § (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az engedélyesek a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásának és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásának, továbbá a nukleáris létesítmények leszerelésének költségeit a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba történő befizetés útján kötelesek biztosítani.

(2) Nukleáris létesítmények esetében a befizetés mértékét úgy kell megállapítani, hogy az teljes mértékben fedezze a nukleáris létesítmény teljes üzemideje alatt és a leszereléskor keletkező radioaktív hulladékok végleges elhelyezésével, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásával, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésével felmerülő valamennyi költséget.”

25. §

Az Atv. 65. §-a a következő (4) és (5) bekezdéssel egészül ki:

„(4) E törvény 12. § (4) bekezdése a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek szállításának felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló, 2006. november 20-i 2006/117/Euratom tanácsi irányelv 17. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja.

(5) E törvény 19/A. és 19/B. §-a a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK (2006. december 12.) európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikkének való megfelelést szolgálja.”

26. §

Az Atv. a következő 66/A. §-sal egészül ki:

„66/A. § (1) A törvény az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény, valamint a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi, a mezei őrszolgáltról szóló 1997. évi CLIX. törvény módosításáról szóló 2011. évi .... törvény (a továbbiakban: Atvmtv.) 9. §-ával megállapított 11. § (3) bekezdését – a (2) és a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a folyamatban lévő, első fokú határozattal le nem zárt, valamint a megismételt, a foglalkoztathatósággal összefüggő rendőrségi eljárásokban is alkalmazni kell.

(2) Az Atvmtv. 9. §-ával megállapított 11. § (3) bekezdését azon foglalkoztatottak esetében, akik munkaköre csak az Atvmtv. módosító rendelkezésének hatályba lépését követően tartozik a 11. § (3) bekezdés hatálya alá, csak a hatálybalépés után elkövetett bűncselekmények, vagy a hatálybalépést követően elkövetett bűncselekmények gyanúja miatt indult büntetőeljárás esetén kell alkalmazni.

(3) Azon foglalkoztatottak esetében, akik munkaköre az Atvmtv. az e törvény 11. § (3) bekezdését módosító rendelkezésének hatálybalépését megelőzően is a 11. § (3) bekezdés hatálya alá tartozott, a Btk. 221-222. §, 259. § (5) bekezdés, 264/A. §, 264/B. §, 265. §, 270. §, 270/A. §, 280. § (1) és (2) bekezdés, 281. § (1)-(3) bekezdés, 281/A. § (2) bekezdés és a 303. § szerinti bűncselekmények esetében csak a hatálybalépést követő elkövetést, vagy emiatt indult büntetőeljárást lehet figyelembe venni.

(4) A már létező ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulások legkésőbb az Atvmtv. hatálybalépését követő harmadik hónap végéig felülvizsgálják, és e törvény 10/A. §-ában előírtak szerint módosítják társulási megállapodásukat. A módosítás a társulásban már résztvevő tagok tagságát nem érinti. Ha az előírt határidőre a társulásban a módosítást nem hajtották végre, akkor a társulás számára támogatás nem nyújtható.”

27. §

(1) Az Atv. 67. § a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„a) az atomenergia-felügyeleti szerv nukleáris energiával kapcsolatos európai uniós, valamint nemzetközi kötelezettségekkel összefüggő feladatkörét, egyes európai uniós kötelezettségek teljesítésének alanyát, az atomenergia biztonságos alkalmazásával összefüggő kormányzati, hatósági és nukleárisbaleset-elhárítási intézkedések tudományos megalapozásának biztosítása érdekében az atomenergia-felügyeleti szerv munkáját segítő tudományos tanácsadó testület tagjainak kijelölését, visszahívását, szervezetét és működését; ”

(2) Az Atv. 67. § d) pont dc) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza d) a nukleáris létesítmények tekintetében)

„dc) a nukleáris rendszerek és rendszerelemek tervezésére, gyártására, beszerzésére, szerelésére, üzembe helyezésére és leszerelésére, valamint a nukleáris létesítmények üzemeltetésének időszaka alatt történő átalakításokra vonatkozó nukleáris biztonsági követelményeket;”

(3) Az Atv. 67. § f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„f) a 40. §-ban meghatározott feladatok elvégzésére kijelölt szerv tevékenységét és annak pénzügyi forrásait;”

(4) Az Atv. 67. § i) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„i) a 15. §-ban meghatározott bírság mértékét, a bírság kiszabásának szempontjait;”

(5) Az Atv. 67. § k) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„k) a talált, elveszett vagy lefoglalt nukleáris vagy más radioaktív anyagokkal kapcsolatos intézkedéseket;”

(6) Az Atv. 67. § o) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„o) a 10/A. § alapján létrejött ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulások és tagjaik Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból származó támogatásainak mértékét, felhasználásának ellenőrzését és az elszámolás rendjét, figyelemmel a 62. § (1) bekezdésében foglaltakra;”

(7) Az Atv. 67. §-a a következő p)-s) ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„p) a radioaktív hulladékok és a kiegészítő üzemanyagok országhatáron át történő szállításának engedélyezését és az engedélyezéshez való hozzájárulást;

q) a nukleáris védelemmel összefüggésben a fenyegetettségrel kapcsolatos naprakész elemzéseket elvégző és a tervezési alapfenyegetettséget meghatározó testület kijelölését, tevékenységét, szervezetét és működését;

r) az atomenergia alkalmazása körében a fizikai védelmi rendszerrel kapcsolatos követelményeket és a vonatkozó hatósági rendszert és eljárásokat;

s) az atomenergia alkalmazása körében eljáró önálló műszaki szakértői tevékenység folytatásának szabályait, végzésének feltételeit, a szakértői szakterületeket és részsakterületeket, az e tevékenységre jogosító engedély kiadásának rendjét, a szakértők nyilvántartásának személyes adatot nem tartalmazó adattartalmát, valamint a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat, valamint külföldi szakértő szakértői minősége eseti hatósági elismerésének szabályait, továbbá a szakértői tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartása esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket.”

28. §

Az Atv. 68. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Felhatalmazást kap az atomenergia-felügyeleti szerv felügyeletét ellátó miniszter, hogy rendeletben szabályozza

a) a nukleáris anyagok nyilvántartásának és ellenőrzésének – nemzetközi szerződésekben rögzített előírásokkal összhangban lévő – szabályait az egészségügyért, a rendészetért, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszterrel egyetértésben;

b) a radioaktív anyagok nyilvántartása és ellenőrzése, valamint a kapcsolódó adatszolgáltatás szabályait az egészségügyért, a rendészetért, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszterrel egyetértésben;

c) a radioaktív anyagok csomagolása engedélyezésének és ellenőrzésének szabályait a közlekedésért felelős miniszterrel egyetértésben;

d) a nukleáris és más radioaktív anyagok nyilvántartásával összefüggő igazgatási szolgáltatások igénybevételéért, továbbá az atomenergia-felügyeleti szerv hatósági tevékenységéért, ezen belül a nukleáris biztonsági hatósági tevékenységéért fizetendő díjakat az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben;

e) az atomenergia-felügyeleti szerv hatósági tevékenységéhez igénybe vett intézetek, intézmények részére a szolgáltatásért járó díj fizetésének feltételeit;

f) a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működésének szabályait és eljárásrendjét a katasztrófák elleni védekezésért, az energiapolitikáért, a környezetvédelemért, az egészségügyért, a rendészetért, az államháztartásért, valamint az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszterrel egyetértésben.”

29. §

Az Atv.:

1. 4. § (4) bekezdésében, 20. § (1) bekezdés d) pontjában, 34. § (1) bekezdésében és 37. §-ában a „radioaktív hulladéktároló” szövegrész helyébe a „radioaktív hulladék-tároló”,

2. 5. § (1) bekezdésében a „biztonsági követelményeit” szövegrész helyébe a „nukleáris biztonsági követelményeit”,
3. 42. § (2) bekezdésében az „a nukleáris biztonsági hatóság” szövegrész helyébe az „az atomenergia-felügyeleti szerv”,
4. 11. § (1) bekezdésében az „a külön jogszabályokban” szövegrész helyébe a „jogszabályban”,
5. 11. § (2) bekezdésében a „minőségbiztosítási” szövegrész helyébe a „minőségirányítási”,
6. 13. § (2) bekezdésében a „biztonságára” szövegrész helyébe a „nukleáris biztonságára”,
7. 13. § (2) bekezdés második mondatában a „kérelem mellékleteként nyújtja be a hatósághoz” szövegrész helyébe az „a hatósági eljárásban, az arra vonatkozó nukleáris biztonsági követelmények szerint nyújtja be az atomenergia-felügyeleti szervhez.”,
8. 14. § (3) bekezdésében az „a hatóság” szövegrész helyébe az „az atomenergia-felügyeleti szerv”,
9. 16. § (1) bekezdésében az „f) és g)” szövegrész helyébe a „20. és 21.”,
10. 16. § (8) bekezdésében a „külön jogszabályok állapítják meg” szövegrész helyébe a „jogszabály állapítja meg”,
11. 21. § (3) bekezdésében az „a berendezések” szövegrész helyébe az „az ionizáló sugárzást létrehozó létesítmények, berendezések”,
12. 26. § (2) bekezdésében a „bekezdésének” szövegrész helyébe a „bekezdés”,
13. 29. § (1) bekezdésében az „illetőleg” szövegrész helyébe a „vagy”,
14. 33. §-ában a „villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény” szövegrész helyébe a „villamos energiáról szóló törvény”,
15. 34. § (2) bekezdésében, 42. § (1) bekezdésében, 45. § (1) bekezdésében az „illetőleg” szövegrész helyébe az „illetve”,
16. 35. § (1) bekezdésében a „be kell jegyezni” szövegrész helyébe a „fel kell jegyezni” ,
17. 45. § (1) bekezdésében a „külön jogszabályok” szövegrész helyébe a „jogszabály”,
18. 49. § (1) bekezdésében és az 50. § a) pontjában a „létesítmény” szövegrész helyébe a „nukleáris létesítmény”,
19. 55. § (2) bekezdés a) pontjában a „kikötötte;” szövegrész helyébe a „kikötötte, vagy”,
20. 63. § (5) bekezdésében és a 64. § (1)–(5) bekezdésében az „az Alap” szövegrész helyébe az „a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap”,
21. 67. § d) pontjának dd) alpontjában a „minőségbiztosítási” szövegrész helyébe az „irányítási”,
22. 67. § d) pont dg) alpontjában a „létesítményekkel” szövegrész helyébe a „nukleáris létesítményekkel”,
23. 67. § e) pontjában a „veszélyhelyzet” szövegrész helyébe a „nukleáris veszélyhelyzet”,
24. 67. § j) pontjában a „törvény 34. §-a” szövegrész helyébe a „34. §”,
25. 68. § (7) bekezdés c) pontjában az „irányító” szövegrész helyébe a „felügyelő”,
26. 68. § (12) bekezdésében a „11/A. § (5) bekezdése” szövegrész helyébe a „21/B. §”

szöveg lép.

30. §

(1) Hatályát veszti az Atv. 4. § (3) bekezdés *b*) pontja, 10. § (4) bekezdése, 67. § *h*) pontja, valamint a 68. § (7) bekezdés *b*) pontja és (8) bekezdése.

(2) Hatályát veszti a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a kiegészített fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi LXXVI. törvény 3. § (3) bekezdés *b*) pontja.

(3) Hatályát veszti az Atv.:

a) 4. § (12) bekezdésében, 20. § (1) bekezdésében, 21. § (3) bekezdés *b*) pontjában, 24. § (1) bekezdésében, 25. §-ában, 26. § (1) bekezdésében, 28. § *a*) pontjában, 36. § (2) bekezdésében, 42. § (3) bekezdésében és 44. §-ában a „külön”,

b) 5. § (2) bekezdésében az „illetőleg”,

c) 11. § (1) bekezdésében az „egyéb”,

d) 11. § (2) bekezdésében és 58. § *a*) pontjában az „-ának”,

e) III. Fejezetének címéből az „engedélyezés, ellenőrzés és”,

f) 21. § (1) bekezdésben az „(a továbbiakban: berendezés)”,

g) 21. § (3) bekezdés *a*) pont *ab*) alpontjában az „-ának”,

h) 34. § (1) bekezdésében az „és légterét”,

i) 34. § (2) bekezdésében a „, valamint a kártalanításra vonatkozó részletes”,

j) 35. § (1) bekezdésében a „- légtér igénybevételi korlátozás kivételével –”,

k) 52. § (1) bekezdésében a „tároló”,

l) 67. § *j*) pontjában a „, kártalanítással és a 35. §-a szerinti kisajátítással”

szövegrész.

31. §

(1) A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény 1. § *c*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Fegyveres biztonsági őrseggel kell védeni az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelkedően fontos tevékenységet, létesítményt, szállítmányt, ha a védelemre a Magyar Honvédség, a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény szerinti rendvédelmi szervek (a továbbiakban:

rendvédelmi szerv) jogszabállyal nem kötelezettek, de az őrzés a közbiztonság vagy a nemzeti vagyoni védelme érdekében indokolt. Így különösen:]

„c) a katasztrófa veszélyességű robbanásveszélyes, tűzveszélyes, mérgező, valamint az egészségre vagy a környezetre veszélyes anyagot, és az ezek felhasználásával, gyártásával, tárolásával, forgalmazásával, szállításával összefüggő tevékenységet; továbbá a jogszabályban meghatározott nukleáris és más radioaktív anyagot, nukleáris létesítményt;”

(2) A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény 5. § (1) bekezdés *b*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A kötelezett vagy fegyveres biztonsági őrseget működtető szervezet a szervezetében létrehozott fegyveres biztonsági őrség esetén:)

„b) gondoskodik a fegyveres biztonsági őrök elméleti képzéséről, továbbképzéséről, valamint az atomenergia alkalmazása körében elrendelt fegyveres biztonsági őrök esetében a fizikai állóképességre vonatkozó követelmények jogszabályban meghatározott módon történő biztosításáról.”

(3) A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„7. § (1) A fegyveres biztonsági őrrel akkor létesíthető jogviszony, ha

a) megfelel az e törvényben meghatározott feltételeknek, és

b) a rendőrség, valamint a kötelezett vagy a fegyveres biztonsági őrseget működtető szervezet képviselőiből álló bizottság előtt e törvény, a végrehajtására kiadott jogszabályok és a szolgálati helye őrszolgálati okmányainak ismeretéből, a lőfegyver használatához szükséges szakismeretből és gyakorlati jártasságból eredményes vizsgát tett, valamint – a nukleáris és más radioaktív anyag, nukleáris létesítmény őrzését ellátó fegyveres biztonsági őrök esetében – teljesíti a jogszabályban meghatározott fizikai állóképességi követelményeket.

(2) A fegyveres biztonsági őr elméleti és gyakorlati felkészültségét, valamint – a nukleáris és más radioaktív anyag, nukleáris létesítmény őrzését ellátó fegyveres biztonsági őrök esetében, jogszabályban meghatározott – fizikai állóképességét két évente, a rendőrség képviselőiből, valamint a kötelezett vagy a fegyveres biztonsági őrseget működtető szervezet képviselőiből álló bizottságnak ellenőrizni kell.

(3) A fegyveres biztonsági őr részére a hatósági szolgálati igazolványt a rendőrség a kötelezett vagy a fegyveres biztonsági őrseget működtető szervezet kezdeményezésére hivatalból állítja ki. A kötelezett vagy a fegyveres biztonsági őrseget működtető szervezet haladéktalanul értesíti a rendőrséget arról, ha a fegyveres biztonsági őr hatósági szolgálati igazolványának visszavonására vagy bevonására okot adó körülmény bekövetkezett.

(4) A rendőrség haladéktalanul, de legkésőbb a tudomásra jutástól számított tizenötödik napon a hatósági szolgálati igazolványt határozattal

a) visszavonja, ha

- aa)* a fegyveres biztonsági őr foglalkoztatási jogviszonya megszűnt,
  - ab)* a hatósági szolgálati igazolvány kiadásának feltételei megszűntek,
  - ac)* - a nukleáris és más radioaktív anyag, nukleáris létesítmény őrzését ellátó fegyveres biztonsági őrök esetében - a fegyveres biztonsági őr nem teljesíti a fizikai állóképességi követelményeket, vagy
  - ad)* a hatósági szolgálati igazolványban szereplő adatok megváltoztak;
  - b)* bevonja, ha a fegyveres biztonsági őr a szolgálatellátás alól ideiglenesen felfüggesztették.
- (5) Ha a (4) bekezdés *b)* pontjában foglalt esetben a szolgálatellátás felfüggesztésének oka megszűnt, a rendőrség a hatósági szolgálati igazolványt a jogosultnak visszaadja.
- (6) A rendőrség a hatósági szolgálati igazolvány visszavonásának vagy bevonásának tényéről a kötelezettet vagy a fegyveres biztonsági őrseget működtető szervezetet haladéktalanul tájékoztatja.”

(4) A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezeti őrszolgálatról szóló 1997.évi CLIX. törvény a következő 9/A. §-sal egészül ki:

„9/A. § (1) A fegyveres biztonsági őr elektronikus megfigyelőrendszer működtetése (a továbbiakban: elektronikus megfigyelőrendszer) útján kép-, hang-, valamint kép- és hangfelvételt a fegyveres biztonsági őrzésből adódó kötelezettségei teljesítése, így a létesítmény telephelyének védelme, a radioaktív és veszélyes anyagok őrzése, a rendkívüli események megelőzése, következményeinek elhárítása, kivizsgálásának segítése, a jogsértések észlelése, az elkövető tettenérése, valamint a jogsértő cselekmények megelőzése céljából, a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) szerinti adatvédelmi jogok érvényesítése mellett készíthet, illetve kezelhet. E tevékenysége során a fegyveres biztonsági őr adatkezelőnek minősül.

(2) A fegyveres biztonsági őr elektronikus megfigyelőrendszert a védett létesítmény területe és annak környezete megfigyelésére alkalmazhat.

(3) A rögzített kép-, hang, valamint kép- és hangfelvételt a (6) bekezdés szerinti felhasználás hiányában meg kell semmisíteni, illetve törölni kell

a) közterületet is érintő megfigyelőrendszerrel történő rögzítés esetén legfeljebb a rögzítéstől számított három nap,

b) az 1. § (1) bekezdésében meghatározott létesítményt figyelő elektronikus megfigyelőrendszerrel történő rögzítése esetén legfeljebb a rögzítéstől számított hatvan nap elteltével.

(4) Az (1) bekezdésben foglaltak alapján rögzített kép-, hang, valamint kép- és hangfelvétel, vagy az abban szereplő személyes adat csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, valamint az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel.

(5) Az, akinek jogát vagy jogos érdekét a rögzített kép-, hang-, vagy a kép- és hangfelvétel, vagy abban szereplő személyes adatának rögzítése érinti, a (3) bekezdésben meghatározott időtartamon belül jogának vagy jogos érdekének igazolásával kérheti, hogy a rögzített kép-, hang-, vagy a kép- és hangfelvételt, vagy abban szereplő személyes adatot kezelője ne semmisítse meg, illetve ne törölje. A nyomozó hatóság, a szabálysértési hatóság, az ügyészség, a bíróság, a nemzetbiztonsági szolgálatok, nemzetközi jogsegély keretében külföldi hatóság a (3) bekezdésben meghatározott időtartamon belül kezdeményezheti, hogy a rögzített kép-, hang-, vagy a kép- és hangfelvételt, vagy abban szereplő személyes adatot kezelője ne semmisítse meg, illetve ne törölje.

(6) A rögzített kép-, hang, valamint kép- és hangfelvételt – a jogszabályban meghatározott szabálysértési, bűnüldözési, igazságszolgáltatási, valamint nemzetbiztonsági célból – a nyomozó hatóság, a szabálysértési hatóság, az ügyészség, a bíróság, a nemzetbiztonsági szolgálatok, nemzetközi jogsegély keretében külföldi hatóság, jogainak gyakorlása érdekében az érintett, valamint a jogszabály alapján eljárás kezdeményezésére irányuló jogának gyakorlása érdekében harmadik személy részére lehet átadni.

(7) Ha a rögzített kép-, hang, valamint kép- és hangfelvétel

a) a (3) bekezdésben meghatározott határidőn belül, vagy

b) az (5) bekezdés szerinti esetben – ha a (3) bekezdés szerinti határidő már eltelt – az (5) bekezdés szerinti megkereséstől számított harminc napon belül

felhasználására sor kerül, akkor az a) és b) pontban meghatározott határidő lejártát követően a rögzített kép-, hang, valamint kép- és hangfelvételt haladéktalanul meg kell semmisíteni, illetve törölni kell.

(8) Ha a felvétel felhasználására a (6) bekezdés szerinti eljárásban kerül sor, az adatok kezelésére az alapul szolgáló eljárás szabályait kell alkalmazni.

(9) A közterületet is érintő elektronikus megfigyelőrendszerrel védett terület esetén a védelemre kötelezett szervezet vezetője jól látható helyen, jól olvashatóan, a területen megjelenni kívánó harmadik személyek tájékozódását elősegítő módon köteles figyelmeztető jelzést elhelyeztetni

a) a területre bevinni tilos tárgyokról, azok jellegéről;

b) arról a tényről, hogy az adott területen elektronikus megfigyelőrendszert alkalmaznak;

c) az elektronikus megfigyelőrendszer által folytatott megfigyelés, valamint a rendszer által rögzített, személyes adatokat tartalmazó kép- és hangfelvétel készítésének, tárolásának céljáról, az adatkezelés jogalapjáról, a felvétel tárolásának helyéről, a tárolás időtartamáról, a rendszert alkalmazó (üzemeltető) személyéről, az adatok megismerésére jogosult személyek köréről, továbbá az Avtv.-nek az érintettek jogaira és érvényesítésük rendjére vonatkozó rendelkezéseiről; valamint

d) a fegyveres biztonsági őr intézkedései által okozott jogsérelem esetén igénybe vehető eljárásokról.

(10) Nem alkalmazható a létesítményt figyelő elektronikus megfigyelőrendszer olyan helyen, ahol a megfigyelés az emberi méltóságot sértheti, így különösen öltözőben, orvosi rendelőben, mosdóban és fürdőben, illemhelyen.

(11) A kötelezettnek biztosítania kell, hogy az érintett személy személyes adatai, magántitkai, és a magánéletére vonatkozó egyéb adatok, tények ne jussanak illetéktelen személy tudomására.”

(5) A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény 30. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az atomenergia alkalmazása körében elrendelt fegyveres biztonsági őrség tekintetében a fizikai állóképességre vonatkozó követelményeket meghatározza.”

32. §

A kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény 4. § (1) bekezdés e) pont *ed*) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A 2. § szerinti közérdekű célokra az alábbi feltételek mellett lehetséges kisajátítás: e) energia termelés céljából, ha]

„*ed*) a nukleáris létesítmény, radioaktív hulladék-tároló biztonsági övezetébe tartozó ingatlan tulajdonjogának megszerzése érdekében szükséges.”

33. §

Ez a törvény a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

34. §

E törvény 11. §-a a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek szállításának felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló, 2006. november 20-i 2006/117/Euratom tanácsi irányelv 17. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja.

INDOKOLÁS

Általános indokolás

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atv.) módosítását egyrészt a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvénnyel (a továbbiakban: Kász. törvény) való összhang megteremtése, továbbá a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból a radioaktív hulladék-tárolók, és a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges tárolójának engedélyese által nyújtható támogatás felhasználásának az Állami Számvevőszék által igényelt pontosabb szabályozása teszi szükségessé.

A kormányzati szervezetalakítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. törvény már 2006-ban kiegészítette a korábban hatályos, a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvényt, és az Országos Atomenergia Hivatalt (a továbbiakban: OAH) a kormányhivatalok közé sorolta. A Kász. törvény az OAH kormányhivatali jogállását fenntartotta.

A korábban hatályos 2006. évi LVII. törvény, valamint a Kász. törvény egységesen határozza meg a Kormányra, a központi kormányzati szervezetre és az állami vezetőkre vonatkozó alapvető rendelkezéseket. E törvény rendelkezéseit érvényesíteni szükséges az OAH esetében is. A törvény 70. § (1) bekezdése szerint a kormányhivatal törvény által létrehozott államigazgatási szerv; ennek megfelelően hatáskörét és feladatkörét – legalábbis azon feladat- és hatásköröket, amelyekben az OAH a Kász. törvény 70. § (3) bekezdése alapján nem utasítható – törvényi szinten szükséges rendezni. Az OAH esetében ezeket a kérdéseket egyrészt az Atv., másrészt az OAH feladatáról, hatásköréről és bírságolási jogköréről, valamint az Atomenergia Koordinációs Tanács tevékenységéről szóló 114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet szabályozza. A Kász. törvény előírásaival való összhang megteremtése és a párhuzamos szabályozások kiküszöbölése érdekében a törvényjavaslat kezdeményezi az Atv. kiegészítését az OAH feladatának és hatáskörének teljes körű meghatározásával, továbbá az Atv. szövegének kiigazítását és egyszerűsítését a Kász. törvény által a kormányhivatalokra vonatkozóan általános jelleggel szabályozott előírások figyelembevételével.

A nukleáris biztonsági szabályozásoknak a törvényjavaslatban is megnyilvánuló korszerűsítését többek között a Paksi Atomerőmű blokkjainak üzemidő-hosszabbítása, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség újonnan összeállított nukleáris biztonsági alapelveinek és a Nyugat-európai Nukleáris Hatóságok Egyesülete [Western European Nuclear Regulators Association (WENRA)] által meghatározott követelmények (referencia szintek) hazai szabályozásba történő beépítése indokolják.

A törvényjavaslat egyrészt beemeli a szabályozásba a nukleáris biztonsági követelményekkel kapcsolatos alapvető biztonsági célkitűzéseket. A törvényjavaslat emellett – az engedélyezésre orientált megközelítés megváltoztatásával – korszerűsíti a nukleáris biztonsági szabályokat. Az engedélyezésre orientált megközelítés megváltoztatását az európai társhatóságok gyakorlata, a hazai közigazgatás korszerűsítésére irányuló törekvések, és az erőforrásokkal történő hatékonyabb gazdálkodás is indokolja.

Az átalakítások szabályainak módosítása következtében a hatósági felügyelet rugalmasabbá válik, a tevékenység súlypontja – az előbbiek szerint – az engedélyezésről az ellenőrzésre helyeződik át. A szabályozás bevezetésével a létesítmény engedélyese önállóbban, nagyobb döntési szabadsággal és felelősséggel jár el. A szabályozás ugyanakkor megőrzi mindazokat az elemeket, amelyek a nukleáris biztonság szintjének megtartásához szükségesek.

A törvényjavaslatban szereplő szabályozást a nukleáris biztonsági szabályzatokat tartalmazó új kormányrendelet egészíti ki.

A törvényjavaslat szerinti szabályozás alapján az átalakítások felügyeletét az OAH továbbra is a nukleáris biztonságra való hatás alapján végzi, amelyhez az alapot az átalakítás nukleáris biztonsági kategóriába sorolása adja. A hatóság átalakításokra vonatkozó felügyeleti tevékenysége a létesítmény engedélyesének előkészítő, végrehajtó és felügyeleti tevékenységére épül.

Az 1-2. kategóriába sorolt átalakítás elvégzéséhez továbbra is az OAH engedélye szükséges. Az engedélykérelemhez csatolni kell az átalakítást megalapozó dokumentációt, amely tartalmazza az átfogó biztonsági értékelést, a független szakértői felülvizsgálat anyagát, az átalakítás ütemezését és a szükséges további információkat.

A tervezett szabályozás alapján az OAH egyetlen átalakítási engedélyt ad ki, amely az átalakítás végrehajtására, azaz az üzemi rendszerekhez történő csatlakozásra, az átalakítás üzembe helyezésére és üzemeltetésére jogosítja fel az engedélyest. Az elvi engedély, az átalakítással kapcsolatos rendszerelemek gyártási, beszerzési és szerelési engedélye megszűnik. A létesítmény engedélyesének az átalakítások előkészítő, végrehajtó és felügyeleti tevékenysége ellátása érdekében, a saját szervezetén belül, önálló, a műszaki és gazdasági irányítástól független szervezeti egységet kell kijelölni, amely a műszaki változtatáshoz szükséges gyártási, behozatali, szerelési kérdésekben döntést hoz. Ezek a döntések tehát a létesítmény engedélyesének saját hatáskörében születnek meg.

Ez azt jelenti, hogy kizárólag azok a tevékenységek engedélykötelesek az átalakítás során, amelyek az üzemelő rendszerbe történő beavatkozást igényelnek, és ezáltal közvetlenül befolyásolják a nukleáris biztonságot. Minden ezt megelőző előkészítő tevékenység, amely a nukleáris létesítmény üzemének érintése nélkül elvégezhető, nem igényel hatósági engedélyt. Ez nem jelenti azonban azt, hogy ezek a munkák az OAH látószögéből kikerülnek, ugyanis mind az átalakítás előkészítési, mind pedig a végrehajtási szakasza továbbra is hatósági felügyelet alatt áll.

Az átalakítások felügyeletét a nukleáris biztonságra való hatásra tekintettel továbbra is az engedélyes belső független felügyeleti szerve és az OAH végzi, változatlanul a kategóriába sorolásnak megfelelően. A hatóság felügyeleti tevékenysége ráépül a létesítmény engedélyesének előkészítő, végrehajtó és felügyeleti tevékenységére.

Az új rendszerben az engedélyes ún. Átalakítási Formalap megküldésével tájékoztatja a hatóságot a tervezett átalakításról, az átalakítás kategorizálásáról és annak – a létesítmény engedélyese által elvégzett – független felülvizsgálatáról. A hatóság ez alapján elkészíti az átalakítások felügyeleti tervét, melyet folyamatosan napra készen tart.

Az átalakítások közül változatlanul az 1. és 2. kategóriába sorolt átalakításokhoz kell az OAH engedélye. Az engedély iránti kérelemhez csatolni kell az ún. Átalakítást Megalapozó Dokumentációt, amely tartalmazza az átfogó biztonsági értékelést, a független szakértői felülvizsgálat anyagát, az átalakítás ütemezését stb.

Az átalakítás végrehajtására csak átalakítási engedély birtokában kerülhet sor, az átalakítási engedély – a fentiek szerint – a rendszernek, rendszerelemnek az üzemi rendszerekhez történő

csatlakozására, az átalakított rendszer, rendszerelem üzembe helyezésére és üzemeltetésére jogosítja fel az engedélyest.

Az OAH a felügyeleti terve alapján elvégzi azokat az ellenőrzéseket, amelyek szükségesek az átalakítások felügyeletéhez. Ennek keretében [mind az átalakítás (nem engedélyköteles) előkészítő fázisában, mind az átalakításnak – átalakítási engedély birtokában végzett – végrehajtása során] céll ellenőrzéseket végezhet, szükség esetén elemzések, értékelések készítését írhatja elő, határozatban kötelezheti az engedélyest dokumentumok, tevékenységek módosítására és kijavítására, további tevékenységek elvégzésére, valamint azok elvégzését megtilthatja, ha a nukleáris biztonsági követelmények megsértését állapítja meg.

Engedélyezett műszaki átalakítások esetén az engedélyes, az üzembe helyezés megkezdését megelőzően harminc nappal megküldi a hatóságnak – tájékoztatásul – az ún. Átalakítást Követő Üzemeltetés Megkezdését Megalapozó Dokumentációt (ÜMD). Az engedélyben a hatóság két részletben történő tájékoztatást is előírhat. Ez esetben az ÜMD egyes részeit az üzembe helyezés megkezdését megelőző harminc nappal, fennmaradó részeit az üzembe helyezést megelőző utolsó munkanap kezdetéig kell megküldeni a hatóságnak. A benyújtott ÜMD-t a hatóság ellenőrzi. Ha az ellenőrzések során a hatóság olyan nem-megfelelőséget állapít meg, amely veszélyezteti a biztonságos üzemelést, akkor a kiadott átalakítási engedélyt visszavonja, vagy az engedélyt módosítva feltételeket állapít meg. Az engedély kiadása előtt végzett ellenőrzés során feltárt ilyen nem-megfelelőség esetén az átalakítás folytatását megtiltja és az engedély kiadását megtagadja, vagy az engedélyben feltételeket állapít meg. Ezen határozatok végrehajtását a bíróság nem függesztheti fel.

A tervezett szabályozás tehát egyszerűsíti az átalakítások engedélyezését azzal, hogy a többlépcsős eljárást kiváltja egyetlen engedélyezési eljárással, és csak azon átalakítási tevékenységek engedélyezését írja elő, amelyek a működő üzembe való beavatkozást igényelnek. Minden olyan – korábban engedélyköteles – munka, amely elvégezhető a működő üzem érintése nélkül (rendszerelemek beszerzése, gyártása, előszerelése) a továbbiakban kikerül az engedélyezési kötelezettség alól. Ezen tevékenységek esetében a többek között hatósági ellenőrzések biztosítják azt, hogy a jogszabályoknak megfelelő módon történjen az átalakítás.

Megjegyzendő, hogy mindez csak lehetőség az engedélyes számára, aki dönthet úgy is, hogy csak az engedély kézhezvétele után kezdi meg az átalakítást. Amennyiben viszont él az új szabályok adta lehetőséggel, és már az engedély kiadását megelőzően hozzálát az előkészítéshez, az új rendszer egyértelműen a hatóság és az engedélyes közötti szorosabb együttműködésre ösztönzi a feleket.

Fontos kiemelni, hogy a tervezett szabályozás átalakításokra vonatkozó új elemei nem jelentik sem a biztonsági követelmények lazítását, sem a hatósági felügyelet gyengülését. Az új elemek célja és lényege a nemzetközi trendeknek megfelelő és egyben hatékonyabb hatósági felügyeleti módszerek bevezetése, áttérés az előíró jellegű hatósági beavatkozásokról az ellenőrző jellegű megközelítésre. Következésképp a szabályozásban a biztonságot garantáló követelmények semmit sem gyengülnek, pusztán az azok teljesülését biztosítani hivatott hatósági tevékenység jellege változik meg.

Az új rendszer a hatóság engedélyezési tevékenységének csökkenésével nagyobb mozgásteret biztosít az OAH számára a hatósági felügyelet megvalósításában, és elősegíti az átalakítások nukleáris biztonságra gyakorolt hatása szerint differenciált megközelítését. A hatályos többlépcsős engedélyezési rendszerben jelentős erőforrást és időt igényel a kérelmek kezelése, hiszen azokat köteles elbírálni a hatóság a nukleáris biztonságra gyakorolt hatásuktól függetlenül. Ez korlátok közé szorítja az ellenőrzési tevékenységet. Az új rendszerben a

hatóság tényleg a nukleáris biztonság szempontjából jelentős tevékenységekre tud koncentrálni, hiszen az engedélyezés kizárólag a nukleáris biztonságot közvetlenül érintő tevékenységekre szorítkozik, és így több idő és erőforrás áll rendelkezésre az ellenőrzések átalakítások jellege szerint differenciált megvalósítására.

Ki kell emelni azonban, hogy az átalakítások fent ismertetett hatályos és új rendszere kizárólag a nukleáris létesítmények üzembe helyezésének és üzemeltetésének életciklus-szakaszaira vonatkozik. Létesítendő nukleáris létesítmény esetében a rendszer, rendszerelem beszerzése, gyártása, szerelése stb. tekintetében továbbra is szükséges az OAH engedélye. Ezen engedélyezési eljárásokra vonatkozó szabályokat az újonnan létesítendő atomerőműre vonatkozó nukleáris biztonsági követelmények fogják meghatározni.

Meg kell jegyezni továbbá, hogy a 2003. évi paksi üzemzavart követően a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) felülvizsgálta az üzemzavarhoz vezető okokat és ezek alapján javító intézkedéseket javasolt, amelyek egy része az átalakítások hatósági felügyeletét is érintette. A NAÜ ajánlásában többek között a következőket fogalmazta meg: „Az OAH-nak törekednie kell Nukleáris Biztonsági Szabályzatainak olyan módosítására, hogy csökkentse az erőművi átalakításokra vonatkozóan előírt különféle engedélyek számát, és biztosítsa, hogy a nukleáris biztonság szempontjából legnagyobb jelentőséggel bíró elemeken legyen a hangsúly.” Az átalakítások szabályozásának új koncepciója összhangban van ezekkel az elvárásokkal.

Az atomenergia biztonságos alkalmazásával kapcsolatos előírások kiemelt jelentőséggel foglalkoznak a tájékoztatással. A nemzetközi és hazai tapasztalatok is egyértelműen bizonyítják, hogy nukleáris létesítményeket, radioaktív hulladék-tárolókat létesíteni és üzemeltetni csak a lakossággal szoros együttműködésben, a tájékoztatás és a társadalmi ellenőrzés lehetőségének biztosításával lehet. Az Atv. 10. § (4) bekezdése ezért lehetővé tette, hogy az atomerőmű, a radioaktív hulladék-tárolójának, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges tárolójának engedélyese támogassa a létesítmény körül szerveződött ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulásokat. A KNPA-ból támogatott társulások a Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolója, a püspökszilágyi Radioaktív Hulladékokat Feldolgozó és Tároló, a Bataapatiban részben már működő Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló, továbbá a Boda térségébe tervezett nagy aktivitású radioaktív hulladék-tároló kutatási területe köré szerveződtek ilyen társulások. A társulások évek óta eredményesen működnek, elősegítik a lakosság tájékoztatását, társadalmi ellenőrzési feladatokat látnak el, és fontos szerepük van a bizalom erősítésében. Az Állami Számvevőszék – ellenőrzései alapján – szükségesnek tartotta a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból a radioaktív hulladék-tárolók engedélyese által nyújtott támogatás felhasználásának pontosabb szabályozását. A törvényjavaslat ennek megfelelően – változatlanul ragaszkodva a társulási szabadság törvényben rögzített elveihez – előírja, hogy csak a létesítményt befogadó települést és az azzal területileg határos településeket, illetve a telephelykutatás helyszínét magába foglaló létesítményenként, illetve kutatási helyszínenként egy önkormányzati ellenőrzési és információs társulás számíthat támogatásra.

A törvényjavaslat egyértelművé teszi azt is, hogy a radioaktív hulladék-tároló, továbbá a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges tárolójának engedélyese, amely a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból származó juttatásokból gazdálkodik, az elkülönített állami pénzügyi alapokra vonatkozó szabályok miatt területfejlesztési célra nem nyújt támogatást. Az ilyen engedélyes csak tájékoztatási, ellenőrzési, működési és településfejlesztési célra adhat támogatást.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) keretében 1979-ben elfogadott, és az 1987. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló Egyezménynek a NAÜ által szervezett diplomáciai konferencia keretében, 2005. július 8-án aláírt módosítása kihirdetéséről szóló 2008. évi LXII. törvény végrehajtására történő felkészülés, valamint a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által a nukleáris és más radioaktív anyagok, valamint létesítmények nukleáris védeltségével és a fizikai védelmével összefüggésben kiadott útmutatók szükségessé teszik a tárgyi szabályozás teljes körű újragondolását.

A törvényjavaslat az Atv.-ben jeleníti meg a legfontosabb fogalmakat és határozza meg a nukleáris védeltség és a fizikai védelem fő célkitűzéseit, valamint felhatalmazást ad a Kormánynak a nukleáris és más radioaktív anyagok és nukleáris létesítmények fizikai védelme – az Atv.-ben megfogalmazott alapelveknek megfelelő – kormányrendeletben történő szabályozására. A kormányrendeletben előírt követelmények teljesítésének lehetséges módját az OAH főigazgatója által kiadott, a hatóságok által elfogadott és támogatott jó gyakorlatot leíró útmutatók fogják tartalmazni.

A törvényjavaslat szerinti szabályozás egyes, az Európai Unió jelentős nukleáris iparát felvonultató országai fizikai védelmi szabályozásának ismeretében, elismert külföldi szakemberekkel való sorozatos konzultációkat követően alakult ki, figyelembe véve a Magyarországon megvalósult hatósági eljárási gyakorlatot, az eddigi szabályozási követelményeket és az engedélyesek által kiépített fizikai védelmi rendszereket is. A tervezet teljes mértékben megfelel az 1987. évi 8. tvr. és a 2008. évi LXII. törvény szerint hazánk által vállalt nemzetközi kötelezettségeknek.

Az atomenergia fenntartható alkalmazásának, új atomerőművek építésének előfeltétele a kiegészített üzemanyag biztonságos, védett, megbízható és gazdaságos kezelése. A jelenlegi gyakorlat a kiegészített üzemanyag átmeneti tárolása, bár egyes országokban folynak előkészületek a végleges tárolásra, néhány országban pedig feldolgozzák a kiegészített üzemanyagot, a nukleáris anyagot újrahasznosítják és a kapott nagyaktivitású radioaktív hulladék végleges elhelyezésére készülnek. Ezen túlmenően az utóbbi években jelentős kutatási eredmények születtek a kiegészített üzemanyag fejlettebb technológiákkal való feldolgozására, amelyek a nukleáris anyag jobb hasznosítását, és kevésbé veszélyes hulladékok kezelését eredményezik. Magyarországnak is érdeke, különös tekintettel az új atomerőművi blokkok létesítésének előkészítésére, hogy az új lehetőségeket figyelemmel kísérje, bekapcsolódjon a nemzetközi fejlesztésekbe, és ezek figyelembevételével döntsön a nukleárisüzemanyag-ciklus hazai vagy külföldi megoldások alkalmazásával való lezárásáról. Erre az biztosíthat lehetőséget, ha bővül a radioaktív hulladék végleges elhelyezésével, valamint a kiegészített üzemanyag átmeneti tárolásával és végleges elhelyezésével, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok elvégzésére a Kormány által kijelölt szerv feladatköre, és a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap felhasználásának lehetősége.

A módosítás felhatalmazza a Kormányt, hogy az Atv. szerinti ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulások és tagjaik részére a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból adható támogatások mértékét, felhasználásának, ellenőrzésének és elszámolásának rendjét szabályozza.

A törvényjavaslat további céljai közé tartozik, hogy törvényi szinten rendezze a nukleáris biztonság területén - az engedélyezési, illetve ellenőrzési eljárásokban az engedélyesek által

Atv. 13. § (2) bekezdésére figyelemmel kötelezően benyújtandó - szakvéleményeket készítő szakértők szakmai tudásának előzetes értékelését. Az Atv. által kötelezővé tett független szakértővel kapcsolatban ugyanis eddig nem volt meghatározva, hogy kit tekinthet és fogadhat el a hatóság szakértőnek, azaz a szakértő milyen általános feltételeknek kell, hogy megfeleljen.

A nukleáris biztonság területén megkívánt kiemelt szintű szakmai tudás előzetes értékelését a javaslat szerinti független, szakmai testület, a Magyar Mérnöki Kamara végzi.

A Magyar Mérnöki Kamara e feladat ellátása érdekében létrehozta az Energetikai Tagozaton belül az Atomenergetikai Szakosztályt. A szakosztály alkalmas és kész az atomenergetikában érintett szakértők névjegyzékének vezetésére és a szakértői rendszer működtetésére az 1996. évi LVIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően.

A szakértőkkel szemben támasztott követelmények azt a célt szolgálják, hogy az engedélyes olyan szakvéleményeket nyújthasson be, amelyek érdemben segítik az atomenergia-felügyeleti szervet a döntéshozatal során.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A törvényjavaslat 1. §-a módosítja az Atv. hatályát. Az 1. § (2) bekezdése szerint azok a radioaktív anyagok, amelyek radioaktivitása olyan mértékű, hogy nem minősülnek veszélyesnek, nem tartoznak a törvény hatálya alá (a külön jogszabályban e szempont alapján meghatározott mentességi szint alatti radioaktív anyagok). A mentesíthető radioaktív anyagok között azonban vannak olyan nukleáris anyagok is, amelyek hatósági felügyeletét [nyilvántartását, ellenőrzését, és az ezen anyagokra vonatkozó adatszolgáltatást] a most beiktatásra kerülő (3) bekezdésben hivatkozott biztosítéki megállapodás és jegyzőkönyv ratifikálásával vállalt kötelezettségre tekintettel – a mennyiségüktől és radioaktivitásuktól függetlenül – fenn kell tartani. E nemzetközi kötelezettség alapján ugyanis a veszélyességük alapján egyébként mentesíthető nukleáris anyagokkal is grammnyi pontossággal el kell számolnunk a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és a Bizottság (EURATOM) felé. A (3) bekezdés beiktatása – valamint a (2) bekezdésbe a (3) bekezdés szerinti kivételre való utalás - e hatósági felügyelet fenntartását teszi lehetővé.

A 2. §-hoz

A törvényjavaslat 1. §-a – figyelemmel a jelentős számú, új fogalom beemelésére – teljes egészében kicseréli a hatályos törvény, definíciókat tartalmazó 2. §-át.

Az elkülönített, átmeneti vagy végleges tárolásra szolgáló kiégettüzemanyag-tároló nukleáris létesítményként való felsorolása a nukleáris üzemanyagciklus következő néhány évtizedben esedékes kutatási és létesítési tevékenységeinek szabályozásához és felügyeletéhez szükséges. Az explicite felsorolás jobb, mint a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződésre történő indirekt hivatkozás. A nukleáris létesítmény fogalmának változtatását egyebekben a 2009/71/EURATOM irányelv szerinti követelmények is indokolták. E változtatásokat az energetikai tárgyú törvények módosításáról szóló 2011. évi XXIX. törvény már beemelte az Atv. szövegébe. Az Atv. 2. §-ának teljes kicserélése e fogalmon nem változtat.

A nukleáris rendszer és berendezés helyett a rendszer és rendszerelem kifejezések használata a terminológia letisztulásának következménye, amely igazodik a nukleáris biztonság szempontjaira utaló, a nemzetközi szaknyelv által használt „structures, systems and components” kifejezéshez is. A rendszer kifejezést az épületszerkezetekre is használjuk. A rendszerelem kifejezés kellőképpen általános, míg a magyar műszaki nyelv a berendezés szót szűkebb értelemben használja, amely mellett a műszaki nyelvben a készülék, a (mérő) műszer, a (szabályzó) szerv, az eszköz, stb. kifejezések használata is szükséges a szabatos fogalmazáshoz.

A reaktorban használt, részben vagy teljesen kiégett nukleáris üzemanyagok megkülönböztetése, definiálása a további, bárhol is történő hasznosításra való utalással nem célszerű.

A radioaktív hulladék végleges elhelyezésének olyan pontosítása szükséges, amely kifejezi azt, hogy műszaki intézkedésekkel, a létesítmény ilyen módon való megtervezésével és kivitelezésével a létesítő nem támogatja egy majdani visszanyerés lehetőségét.

A nukleáris védettség az angol nuclear security kifejezés magyar megfelelője. A security kifejezést több hazai jogszabály biztonsággként (pl. security of the state – az állam biztonsága) alkalmazza, de az atomenergia alkalmazása esetén a nukleáris biztonság kifejezés már meghonosodott a nuclear safety kifejezés magyar megfelelőjeként. Megjegyzendő, hogy a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozására az államok nukleáris biztosítékokat (nuclear safeguards) adnak.

A nukleáris védettség meghatározásakor a törvényjavaslat figyelemmel volt a 2008. évi LXII. törvény szellemére, valamint a kapcsolódó nemzetközi [elsősorban a NAÜ által kiadott] ajánlásokra, továbbá alapul vette a Büntető Törvénykönyv által definiált cselekményeket.

Az atomenergia békés célú alkalmazása védelmének, az állami követelményrendszer meghatározásának hazánk mindenkori fenyegetettségén kell alapulnia. A meghatározott fenyegetettség egy adott szintjével szemben (tervezési alapfenyegetettség) az atomenergia alkalmazójának kell fizikai védelmet biztosítania, míg az ezen szint feletti fenyegetés esetén a fizikai védelmet állami eszközökkel kell támogatni.

A fizikai védelmi rendszer technikai eszközök, adminisztratív szabályozás és élőerős őrzés alkalmazásával valósul meg. A fizikai védelmi rendszernek biztosítania kell, hogy a cselekmény detektálása és az elhárító erők riasztása után olyan időtartamú késleltetés valósuljon meg, amely lehetővé teszi az elhárító erők számára a feltartóztatást, továbbá az elhárító erők képességei alkalmasak legyenek az elkövetők semlegesítésére.

A nukleáris üzemanyag-ciklus fogalmának meghatározása szükséges (figyelembe véve a NAÜ-nek e fogalomra tett ajánlását) a radioaktív hulladék, a kiégett üzemanyag tárolása és elhelyezése vonatkozásában, valamint a KNPA felhasználási körének a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárására történő kiterjesztése miatt.

A 3. §-hoz

Az Atv. új 4/A. §-a olyan alapelveket sorol fel, amelyek nem újak, de megjelenítésük a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) ajánlásai szerint célszerű. Ezek az alapelvek a NAÜ nukleáris biztonsági követelményrendszerének legfelső szintjét képviselik és alapul szolgálnak minden alacsonyabb szintű követelmény megfogalmazásához. Így a nemzetközi gyakorlattal egybecsengő megoldás, hogy a törvényi szintű alapelvek adják az alacsonyabb szintű jogszabályok (mint például a Nukleáris Biztonsági Szabályzatokat tartalmazó kormányrendelet) elvi megalapozását. Az alapelvek részletes, a korábbiakhoz képest bősegebb kifejtése a törvény elején részben a nyugat-európai nukleáris hatóságok szervezetén belül (WENRA) történt egyeztetések eredményét fejezi ki, másrészt olyan fogalmak tárgyalására és hangsúlyozására ad módot, mint az ember és a környezet védelme, a kockázatot is hordozó ipari technológiák alkalmazóinak és a kormánynak a felelőssége, a gazdasági, társadalmi haszon, a kockázat és a kockázat csökkentésére hozott intézkedések költségei optimumának megtalálása.

A hatóság függetlenségére vonatkozó követelményrendszert a 2009/71/EURATOM irányelv 5. cikke, valamint a vonatkozó egyéb nemzetközi dokumentumok tételesen megfogalmazzák.

A 4. §-hoz

A Kász. törvény – megtartva a korábbi szabályozást – az Országos Atomenergia Hivatalt (a továbbiakban OAH) a kormányhivatalok közé sorolja. Ennek megfelelően a módosítás az Atv. szövegében nevesíti az OAH-ot.

Az 5. §-hoz

Az Atv. hatályos 7. § (2) bekezdése szerint: „Új nukleáris létesítmény és radioaktív hulladéktároló létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez, illetőleg meglévő atomerőmű további reaktort tartalmazó egységgel való bővítéséhez az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása szükséges”.

E rendelkezés valós, tényleges tartalma szerint mind az új nukleáris létesítmény létesítése esetén, mind a meglévő atomerőmű további reaktort tartalmazó egységgel való bővítése esetén a létesítést, illetve a bővítést megelőző, előkészítő tevékenység megkezdéséhez szükséges az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása. A nukleáris technológia alkalmazása, és annak aránya kiemelt politikai jelentőséggel bír. Az Atv. szabályaiban ezért már eredetileg is, jelen tartalommal szerepelt e rendelkezés. Tekintettel arra, hogy e politikai döntéshozatal tartalma szempontjából teljesen mindegy, hogy új létesítményhez kapcsolódó atomerőművi blokk(ok) létesítésére, vagy meglévő létesítmény új blokk(ok)kal történő kiegészítésére kerül sor [hiszen a politikai döntés szükségessége azért áll fenn, és a döntés lényege abban van, hogy egyáltalán megkezdhető-e új atomerőművi blokk létesítésének előkészítése Magyarországon] az általánosan elfogadott értelmezés szerint e rendelkezés egyértelműen az előbbieken jelzett tartalmat hordozza.

Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy a rendelkezés értelmezése tekintetében a közelmúltban, egy nukleáris energiával foglalkozó társadalmi szervezet, valamint a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa részéről másféle értelmezés megfogalmazására került sor, a törvényjavaslat elvégzi e rendelkezés pontosítását, annak eredeti célja és tényleges tartalma szerint.

A 6. §-hoz

Az OAH feladatát és hatáskörét kormányhivatali besorolásának megfelelően – legalábbis azon feladat- és hatáskörök tekintetében, amelyben a hivatal nem utasítható - törvényi szinten kell szabályozni. Ennek érdekében a javaslat kiegészíti az Atv. előírásait a korábban alacsonyabb szinten meghatározott feladatokkal és hatáskörökkel [az OAH feladatáról, hatásköréről és bírságolási jogköréről, valamint az Atomenergia Koordinációs Tanács tevékenységéről szóló 114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet].

A törvényjavaslat tehát megtartva az Atv.-ben eddig szereplő hatásköröket, beemeli a jelenleg alacsonyabb szintű jogszabályban szereplő hatáskörök többségét is, ezáltal megadva a hatáskörök alapvetően törvényi szintű szabályozását.

Magyarországon az OAH látja el többek között a nukleáris létesítmények biztonságával, a nukleáris és radiológiai non-proliferációval, a radioaktív anyagok nyilvántartásával, importjával és ellenőrzésével kapcsolatos hatósági engedélyezési és ellenőrzési feladatokat, továbbá hatósági feladatokat lát el a nukleáris létesítmények és anyagok védettségével, valamint a radioaktív és nukleáris anyagok szállításával és tárolásával kapcsolatban.

A hatósági felügyelet 4 nukleáris létesítményre, közel 30 nukleáris anyagot alkalmazó engedélyesre, valamint mintegy 650 radioaktív anyagot alkalmazó ügyfélre terjed ki.

Az OAH-nak a közeli jövőben a napi rutinfadatai mellett számos új, nagy horderejű és jelentős erőforrásokat igénylő feladatot kell megoldania. Ezek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- a Paksi Atomerőmű üzemidő-hosszabbítási programjának értékelése, az üzemidő-hosszabbítás hatósági engedélyezése,
- a 2003 áprilisában bekövetkezett üzemzavar során megsérült fűtőelemek hosszú távú kezelésének hatósági felügyelete,
- a Paksi Atomerőmű újonnan bevezetendő berendezés-felügyeleti és karbantartási eljárásainak (áttérés az amerikai ASME szabvány előírásaira) hatósági felügyelete,
- új atomerőművi blokk létesítésének engedélyezése,
- a Kiegészített Kazetták Átmeneti Tárolója Végleges Biztonsági Jelentésének hatósági értékelése, döntés a létesítmény üzemeltetési engedélyéről, a tároló bővítésének hatósági engedélyezése és felügyelete,
- nukleáris létesítmények leszerelésére való időbeni felkészülés,
- a nukleáris létesítmények, valamint a nukleáris és radioaktív anyagok fizikai védelmi szabályozásának felülvizsgálata, a nemzeti fenyegetettség átfogó értékelése és a nukleáris létesítmények, nukleáris és radioaktív anyagok tervezési alapfenyegetettségeinek kidolgozása,
- a kockázat-szemponturnak (az erőforrások leghatékonyabb felhasználását lehetővé tevő) hatósági felügyelet bevezetése,
- az elektronikus kormányzat elvárásaival összhangban az engedélyesekkel való elektronikus kapcsolattartás bevezetése.

A 7. §-hoz

A hatósági felügyelet eszköztára a korábban nevesített ellenőrzések, elemzések és helyszíni vizsgálatok mellett tovább bővült, ezért ezt általánosabb értelmű kifejezéssel szükséges leírni, nevezetesen a felügyelettel. Az értékelés és a részletekbe menő műszaki elemzések végzése vagy szakértő szervezetekkel történő végeztetése mellett újabb eszközökre is szükség van. Ilyenek az üzemi eseményekből nyerhető tapasztalatok visszacsatolásának és a visszacsatolás hatásosságának az értékelése, a műszaki és szervezeti folyamatok mutatóinak, a biztonság adott szintjére utaló műszaki és eseménymutatóknak, valamint a kockázat egyéb számszerűsíthető mutatóinak képzése és az ezekhez kapcsolódó adatgyűjtés, továbbá az online elérhető számítógépes adatok értékelése, stb.

Az Atv. 9.§-ának (2) bekezdése ezért említi a folyamatos és az egyedi eljárások során végzett ellenőrzéseket, az átalakítások felügyeletével kapcsolatban pedig az átalakítás életciklusa mentén szükséges ellenőrzési program végrehajtását, amely a korábbi sok engedélyezési lépésből álló gyakorlat megváltoztatására is utal.

A 8. §-hoz

Az Atv. 4. § (4) bekezdése előírja, hogy a nukleáris létesítmény és a radioaktív hulladék-tároló engedélyese minden rendkívüli eseményről köteles tájékoztatni a lakosságot. Az Atv. 10. § (2) bekezdésében szerepel a lakosság környezeti sugárzási viszonyok ellenőrzésének eredményeiről való rendszeres (legalább havonkénti) tájékoztatása. A környezeti információkkal kapcsolatosan a környezet védelméről szóló 1995. évi LIII. törvény 12. §-a is előír tájékoztatási kötelezettséget. Az Atv. 40. §-a szerinti feladatok elvégzésének (radioaktív hulladék végleges elhelyezése, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolása és végleges elhelyezése, és a nukleáris létesítmények végleges leszerelése) a hazai és nemzetközi tapasztalatok szerint az érintett lakosság kiemelt jelentőséget tulajdonít, ezekről rendszeres tájékoztatást igényel. A sokrétű tájékoztatási feladatok ellátása érdekében az Atv. 10/A. §-ának (1) bekezdése lehetőségként említi meg az ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulások útján történő tájékoztatást.

A törvényjavaslat ennek megfelelően rögzíti, hogy a radioaktív hulladék-tároló és a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges tárolójának engedélyese – a törvényben előírt tájékoztatási kötelezettségének ott meghatározott módon történő ellátása mellett – ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulások útján is adhat tájékoztatást. A törvényjavaslat egyértelművé teszi azonban, hogy létesítményenként és kutatási helyszínenként csak egy ellenőrzési és információs célú társulás számíthat támogatásra. Az új szabályozás kiterjed az ilyen ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulások létrehozásának speciális feltételeire, a társulásokhoz való csatlakozás szabályozására és rögzíti, hogy a társulás jogi személy, gazdálkodására a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A javasolt módosítás szerint a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból származó juttatásokból gazdálkodó engedélyes (a radioaktív hulladék-tároló és a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges tárolójának engedélyese) útján az Alapból létesítményekhez vagy tervezett létesítményekhez kötötten támogatást lehet adni, amely tájékoztatási, ellenőrzési, működési és településfejlesztési célra használható fel.

A javaslat szerinti módosítás felhatalmazza a Kormányt, hogy az Atv. szerinti ellenőrzési és információs célú társulásoknak és tagjaiknak a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból származó támogatásainak mértékét, felhasználásának, ellenőrzésének és elszámolásának rendjét szabályozza.

A 9. §-hoz

A módosítás pontosítja a szabályozást a tekintetben, hogy mely tevékenységek, munkakörök ellátása esetén, milyen bűncselekmények elkövetése, vagy milyen bűncselekmény miatti büntető-eljárás alatt állás jelent kizáró körülményt az atomenergiával kapcsolatos foglalkoztatás körében.

A törvényjavaslat egyrészt szigorítja a szabályozást, mivel a fizikai védelemi rendszer tervezésével, üzemeltetésével, és karbantartásával kapcsolatos munkaköröket kifejezetten szerepelteti, továbbá a nukleáris biztonság szempontjából lényeges további bűncselekményeket emel be a szabályozásba, és a tevékenységek között a radioaktív anyagokkal kapcsolatos tevékenységet feltünteteti, ugyanakkor enyhíti is a szabályozást, mert az egyes munkakörökből való kizárást meghatározott kategóriába sorolt anyagokhoz

kapcsolja, továbbá csak a b) pont szerinti cselekmények miatt folyamatban lévő büntetőeljárás alatt állók (és nem általában büntető-eljárás alatt állók) esetében fogalmaz meg. Ezáltal a szabályozást ténylegesen azokra a munkakörökre és cselekményekre kívánja megfogalmazni, amelyek valóban hatással vannak a nukleáris biztonságra.

A 10. §-hoz

A közigazgatási eljárások rendjének szabályozása fontos fogalommá tette a korábban elsősorban a környezetvédelmi eljárásokban használt hatásterület fogalmát. A környezetvédelmi eljárások fizikai és kémiai paraméterekkel leírható hatásokat vizsgálnak, ezek biológiai, egészségi, társadalmi, gazdasági és akár az élettérre kifejtett esztétikai hatásokat is felmérve.

Az atomenergia-felügyeleti szerv eljárásaiban a radiológiai állapotok és a nukleáris biztonság adott szintjének, illetve megváltozásának hatásait értékeli. Az első jól leírható olyan fizikai paraméterekkel, amely paraméterek határértékeinek meghatározása az egészségügyi hatóság kompetenciája; a második azonban, a nukleáris biztonság és ennek kihatásai, elvont, kockázati alapon tárgyalható hatások, amelyek értékelése további, potenciális vagy direkt fizikai és élettani hatások számításba vételéhez szükséges. Mindezeket köznapi használatra alkalmassá kell tenni, a létesítményből a környezetre háruló hatásoktól védő, más jogszabályban egzaktul tárgyalt biztonsági övezetnek mint a potenciális hatások területének hatásterületként történő kijelölése útján.

A kérelemre indult eljárásokban semmi nem indokolja, hogy a kérelmező ügyfelet a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályaitól szóló 2004. évi. törvény (Ket.) általános szabályaitól eltérően az eljárás megindításáról külön értesítse az eljáró hatóság. A javaslat ezzel kapcsolatos pontosítást tartalmaz. Egyben az Atv. 17. §-ának módosítására tekintettel pontosítja a rendelkezésben szereplő belső hivatkozásokat.

A 11. §-hoz

Amint ez a törvényjavaslat 5. §-nak indoklásában is szerepelt, az engedélyezés-orientált hatósági tevékenység már az elmúlt években is változott a különféle felügyeleti módszerek bevezetésével, és a jelen módosítás alapján is változni fog. Ezzel összefüggésben a fejezet címe is módosul, az engedélyezés általános rendje helyett a hatósági felügyelet általános rendjét szerepeltetve.

Ugyanebbe a koncepcióba illeszkedik, hogy megszűnik az átalakítások elvi engedélyezése [hatályos törvényi rendelkezés szerint a 17. § (2) bekezdés o) pontja]. Az átalakítások engedélyezése megmarad, és ehhez az átalakítás életciklusát végigkísérő ellenőrzési, felügyeleti program keretében az OAH általi, meghatározott végrehajtási szakaszokban megjelenő ellenőrzési, felügyeleti tevékenysége kapcsolódik. Ennek részletesebb kifejtését a törvényjavaslat 15. §-ához fűzött indokolás tartalmazza.

Az Atv. 12. § (4) bekezdése a speciális anyagok országhatáron történő átszállításához használt dokumentumok nyelvét határozza meg. A radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek szállításának felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló, 2006. november 20-i 2006/117/Euratom tanácsi irányelv átültetése igényelte a nyelvhasználat külön szabályozását az irányelv által meghatározott körben.

A 12. §-hoz

A törvényjavaslat 12. §-a a hatósági ellenőrzésre vonatkozó egyes szabályokat pontosítja (meghatározza a hatósági ellenőrzés típusát, részletes szabályozást tartalmaz a jegyzőkönyv tartalmára).

A 13. §-hoz

Az OAH a felügyeleti terve alapján elvégzi azokat az ellenőrzéseket, amelyek szükségesek az átalakítások felügyeletéhez. Ennek keretében [mind az átalakítás (nem engedélyköteles) előkészítő fázisában, mind az átalakításnak – átalakítási engedély birtokában végzett – végrehajtása során] célellenőrzéseket végezhet, szükség esetén elemzések, értékelések készítését írhatja elő, határozatban kötelezheti az engedélyest dokumentumok, tevékenységek módosítására és kijavítására, további tevékenységek elvégzésére, valamint azok elvégzését megtilthatja, ha a nukleáris biztonsági követelmények megsértését állapítja meg.

A tervezett rendelkezés egyrészt kimondja, hogy az átalakítás előkészítő fázisában végzett ellenőrzés során, adott feltételek fennállta esetén sor kerülhet az átalakítás folytatásának megtiltására. Az átalakítási engedély kiadása után végzett felügyeleti tevékenység alapján észlelt nem-megfelelőségek esetén pedig az engedély visszavonására, illetve annak módosításával feltételek megállapítására kerülhet sor.

A 14. § -hoz

A törvényjavaslat szerinti módosítás a jogszabály, biztonsági szabályzat megsértése vagy az előzőek alapján kiadott egyedi hatósági engedélyben foglaltak betartásának elmulasztása esetére már létező bírságolási hatáskör mellett, a nukleáris és radioaktív anyagok biztonságos és védett kezelésére vállalt kötelezettségek – beleértve a nyilvántartási kötelezettséget is – pontos és naprakész teljesítésének elmulasztása esetére is bírságolási lehetőséget biztosít.

A 15. §-hoz

Az OAH feladatának és hatáskörének teljes körű törvényi szintű szabályozása teszi szükségessé az Atv. 17. § (2) bekezdésnek kiegészítését a korábban alacsonyabb szinten meghatározott feladatokkal [az Országos Atomenergia Hivatal feladatáról, hatásköréről és bírságolási jogköréről, valamint az Atomenergia Koordinációs Tanács tevékenységéről szóló 114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet].

A hatályos 17. § (2) bekezdés i) pont kizárólag a radioaktív anyagok szállításának engedélyezéséről szól, a j) pont új szövege azonban a csomagolásra és ennek jóváhagyására, ellenőrzésére helyezi a hangsúlyt. Az Atv. 17. § (2) bekezdése az atomenergia-felügyeleti szerv hatásköréről az elmúlt időszak tapasztalatai és jövőbeni szükségletek miatt újabb területekkel egészül ki (az új s) – z) pontok), mint az üzemanyagciklus távlati kezelése, a speciális anyagok országhatáron át történő szállítása, tekintettel még Magyarország EU tagságára is; valamint az atomkár-felelősség pénzügyi fedezetének ellenőrzése és dokumentálása.

A korábban már jelzetteknek megfelelően az átalakítások elvi engedélyezése megszűnik, ami a hatályos 17. § (2) bekezdése szerinti hatályos o) és p) pontjának törlését eredményezi.

Az átalakítások szabályainak módosítása következtében a hatósági felügyelet rugalmasabbá válik, a tevékenység súlypontja – az általános nemzetközi gyakorlatra figyelemmel – az engedélyezésről az ellenőrzésre helyeződik át. A szabályozás bevezetésével a létesítmény engedélyese önállóbban, nagyobb döntési szabadsággal és felelősséggel jár el. A szabályozás ugyanakkor megőrzi mindazokat az elemeket, amelyek a nukleáris biztonság szintjének megtartásához szükségesek.

Az átalakításra vonatkozó hatályos szabályozás szerint az átalakítással összefüggő minden tevékenység [mind az atomerőmű, mint létesítmény, mind az atomerőmű rendszerei, rendszerelemei tekintetében] csak engedély alapján kezdhető meg. Az engedélyek egyrészt az átalakítás, illetve a javítás elvégezhetőségére, másrészt az ezekhez szükséges gyártásra, beszerzésre, szerelésre, üzemeltetésre, valamint leszerelésre irányulnak. Az átalakítás engedélyezése többlépcsős engedélyezési eljárás, amely az átalakítás bonyolultságától függően az alábbi engedélyek kiadását jelenti: elvi átalakítási engedély, az átalakítással kapcsolatos rendszerelemek gyártási, beszerzési engedélye, az átalakítással kapcsolatos rendszerelemek szerelési engedélye, átalakítási engedély, üzemeltetési engedély. Ezen engedélyfajták az eljárás során összevonhatóak, amennyiben az egyes engedélyfajtákra vonatkozó követelményeket tartalmazza az engedélykérelem.

Az átalakításokat biztonsági fontosságuk szerint 1-3 kategóriába kell sorolni. Az 1-2 kategóriába sorolt átalakításhoz a hatóságtól elvi engedély és átalakítási engedély kell, e mellett a gyártás, beszerzés, szerelés is engedélyköteles. A 3. kategóriába sorolt átalakítás nem engedélyköteles tevékenység, melynek tekintetében a döntéshozatalt erre létrehozott belső szervezeti egység hozza meg. A kategóriába sorolást az OAH-val jóvá kell hagyatni.

Az átalakítások felügyeletét a nukleáris biztonságra való hatás alapján egyrészt az engedélyes erre létrehozott független belső szervezeti egysége, másrészt az OAH végzi.

A tervezett szabályozás alapján az OAH egyetlen átalakítási engedélyt ad ki, amely az átalakítás végrehajtására, azaz az üzemi rendszerekhez történő csatlakozásra, az átalakítás üzembe helyezésére és üzemeltetésére jogosítja fel az engedélyest. Az elvi engedély, az átalakítással kapcsolatos rendszerelemek gyártási, beszerzési és szerelési engedélye megszűnik.

Ez azt jelenti, hogy kizárólag azok a tevékenységek engedélykötelesek az átalakítás során, amelyek az üzemelő rendszerbe történő beavatkozást igényelnek, és ezáltal közvetlenül befolyásolják a nukleáris biztonságot. Minden ezt megelőző előkészítő tevékenység, amely a nukleáris létesítmény üzemének érintése nélkül elvégezhető, nem igényel hatósági engedélyt. Ez nem jelenti azonban azt, hogy ezek a munkák az OAH látószögéből kikerülnek, ugyanis mind az átalakítás előkészítési, mind pedig a végrehajtási szakasza továbbra is hatósági felügyelet alatt áll.

Az átalakítások felügyeletét a nukleáris biztonságra való hatásra tekintettel továbbra is az engedélyes belső független felügyeleti szerve és az OAH végzi, változatlanul a kategóriába sorolásnak megfelelően. A hatóság felügyeleti tevékenysége ráépül a létesítmény engedélyesének előkészítő, végrehajtó és felügyeleti tevékenységére.

Az új rendszerben az engedélyes ún. Átalakítási Formalap megküldésével tájékoztatja a hatóságot a tervezett átalakításról, az átalakítás kategorizálásáról és annak – a létesítmény engedélyese által elvégzett – független felülvizsgálatáról. A hatóság ez alapján elkészíti az átalakítások felügyeleti tervét, melyet folyamatosan napra készen tart.

Az átalakítások közül változatlanul az 1. és 2. kategóriába sorolt átalakításokhoz kell az OAH engedélye. Az engedély iránti kérelemhez csatolni kell az ún. Átalakítást Megalapozó Dokumentációt, amely tartalmazza az átfogó biztonsági értékelést, a független szakértői felülvizsgálat anyagát, az átalakítás ütemezését stb.

Az átalakítás végrehajtására csak átalakítási engedély birtokában kerülhet sor, az átalakítási engedély – a fentiek szerint – a rendszernek, rendszerelemnek az üzemi rendszerekhez történő csatlakozására, az átalakított rendszer, rendszerelem üzembe helyezésére és üzemeltetésére jogosítja fel az engedélyest.

Az OAH a felügyeleti terve alapján elvégzi azokat az ellenőrzéseket, amelyek szükségesek az átalakítások felügyeletéhez. Ennek keretében [mind az átalakítás (nem engedélyköteles) előkészítő fázisában, mind az átalakításnak – átalakítási engedély birtokában végzett - végrehajtása során] célellenőrzéseket végezhet, szükség esetén elemzések, értékelések készítését írhatja elő, határozatban kötelezheti az engedélyest dokumentumok, tevékenységek módosítására és kijavítására, további tevékenységek elvégzésére, valamint azok elvégzését megtilthatja, ha a nukleáris biztonsági követelmények megsértését állapítja meg.

A létesítmény engedélyesének az átalakításokat előkészítő, végrehajtó és felügyeleti tevékenysége ellátása érdekében, a saját szervezetén belül, önálló, a műszaki és gazdasági irányítástól független szervezeti egységet kell kijelölni, amely a műszaki változtatáshoz szükséges gyártási, behozatali, szerelési kérdésekben döntést hoz. Ezek a döntések tehát a létesítmény engedélyesének saját hatáskörében születnek meg.

Engedélyezett műszaki átalakítások esetén az engedélyes, az üzembe helyezés megkezdését megelőzően harminc nappal megküldi a hatóságnak – tájékoztatásul - az ún. Átalakítást Követő Üzemeltetés Megkezdését Megalapozó Dokumentációt (ÜMD). Az engedélyben a hatóság két részletben történő tájékoztatást is előírhat. Ez esetben az ÜMD egyes részeit az üzembe helyezés megkezdését megelőző harminc nappal, fennmaradó részeit az üzembe helyezést megelőző utolsó munkanap kezdetéig kell megküldeni a hatóságnak. A benyújtott ÜMD-t a hatóság ellenőrzi. Ha az ellenőrzések során a hatóság olyan nem-megfelelőséget állapít meg, amely veszélyezteti a biztonságos üzemelést, akkor a kiadott átalakítási engedélyt visszavonja, vagy az engedélyt módosítva feltételeket állapít meg. Az engedély kiadása előtt végzett ellenőrzés során feltárt ilyen nem-megfelelőség esetén az átalakítás folytatását megtiltja. Ezen határozatok végrehajtását a bíróság nem függesztheti fel.

A tervezett szabályozás tehát egyszerűsíti az átalakítások engedélyezését azzal, hogy a többlépcsős eljárást kiváltja egyetlen engedélyezési eljárással, és csak azon átalakítási tevékenységek engedélyezését írja elő, amelyek a működő üzembe való beavatkozást igényelnek. Minden olyan – korábban engedélyköteles – munka, amely elvégezhető a működő üzem érintése nélkül (rendszerelemek beszerzése, gyártása, előszerelése) a továbbiakban kikerül az engedélyezési kötelezettség alól. Ezen tevékenységek esetében a többek között hatósági ellenőrzések biztosítják azt, hogy a jogszabályoknak megfelelő módon történjen az átalakítás.

Megjegyzendő, hogy mindez csak lehetőség az engedélyes számára, aki dönthet úgy is, hogy csak az engedély kézhezvétele után kezdi meg az átalakítást. Amennyiben viszont él az új szabályok adta lehetőséggel, és már az engedély kiadását megelőzően hozzálát az előkészítéshez, az új rendszer egyértelműen a hatóság és az engedélyes közötti szorosabb együttműködésre ösztönzi a feleket.

Fontos kiemelni, hogy a tervezett szabályozás átalakításokra vonatkozó új elemei nem jelentik sem a biztonsági követelmények lazítását, sem a hatósági felügyelet gyengülését. Az új elemek célja és lényege a nemzetközi trendeknek megfelelő és egyben hatékonyabb hatósági

felügyeleti módszerek bevezetése, áttérés az előíró jellegű hatósági beavatkozásokról az ellenőrző jellegű megközelítésre. Következésképp a szabályozásban a biztonságot garantáló követelmények semmit sem gyengülnek, pusztán az azok teljesülését biztosítani hivatott hatósági tevékenység jellege változik meg.

A 17. § új szövege a fentieknek megfelelő szabályozást valósít meg, amihez a Atv. 14. § (4) bekezdésének most beiktatandó rendelkezései kapcsolódnak.

Az Atv. 17. § új (3) bekezdése a szakértő és piaci szolgáltatást nyújtó műszaki felülvizsgáló szervezetek tevékenységének felhasználását célozza. Az ilyen szervezetek szerepe egyre nagyobb világszerte a műszaki és ipari biztonság garantálásában (pl. Németország: TÜV szervezetek, Anglia: Serco Assurance, Belgium: AIB Vincotte, Skandinávia: Norske Veritas, Magyarország: ÉMI, MH utód, MEEI, stb.). Az ehhez kapcsolódó további rendelkezés a díjazás legfőbb alapelvét és a hosszabb távra szóló megállapodás intézményét írja le.

A 16. §-hoz

Az Országgyűlés 25/2009. (IV. 2.) OGY határozatával elvi hozzájárulást adott az Atv. 7. § (2) bekezdése alapján, a paksi atomerőmű telephelyén új atomerőművi blokk(ok) létesítésének előkészítését szolgáló tevékenység megkezdéséhez. Ez a folyamat új atomerőmű létesítésének engedélyezéséhez vezethet. Az atomenergia-felügyeleti szerv számára jelenleg felügyeleti díjat csak üzemelő nukleáris létesítmény üzemeltetői fizetnek. A már létesítési engedéllyel rendelkező létesítmény létesítése fokozott hatósági felügyeletet igényel, így mindenképp indokolt, hogy a felügyeleti díj fizetésének kiterjesztését a létesülő nukleáris létesítményekre is. A díj mértéke az üzemelő létesítményekéhez viszonyítva kisebb, a felügyeleti tevékenységhez aránylik.

A 17. §-hoz

A törvényjavaslat további céljai közé tartozik, hogy törvényi szinten rendezze a nukleáris biztonság területén - az engedélyezési, illetve ellenőrzési eljárásokban az engedélyesek által az Atv. 13. § (2) bekezdésére figyelemmel kötelezően benyújtandó - szakvéleményeket készítő szakértők szakmai tudásának előzetes értékelését. Az Atv. által kötelezővé tett független szakértővel kapcsolatban ugyanis eddig nem volt meghatározva, hogy kit tekinthet és fogadhat el a hatóság szakértőnek, azaz a szakértő milyen általános feltételeknek kell, hogy megfeleljen.

A nukleáris biztonság területén megkívánt kiemelt szintű szakmai tudás előzetes értékelését a tervezet szerinti független, szakmai testület, a Magyar Mérnöki Kamara végzi.

A Magyar Mérnöki Kamara e feladat ellátása érdekében létrehozta az Energetikai Tagozatot belül az Atomenergetikai Szakosztályt. A szakosztály alkalmas és kész az atomenergetikában érintett szakértők névjegyzékének vezetésére és a szakértői rendszer működtetésére az Atv. rendelkezéseinek megfelelően.

A szakértőkkel szemben támasztott követelmények azt a célt szolgálják, hogy az engedélyes olyan szakvéleményeket nyújthasson be, amelyek érdemben segítik a nukleáris biztonsági hatóságot a döntéshozatal során.

A 18. §-hoz

Az eddig a 11/A. § (5) bekezdésében szereplő szabály szerkezetileg az egészségügyért felelős miniszter hatáskörét szabályozó szakaszok közé tartozik. A 18. § e szerkezeti változtatást hajtja végre.

A 19. §-hoz

A nukleáris védetség három fő területen valósul meg. A megelőzés célja a nukleáris és más radioaktív anyagok hatósági felügyelet alóli kikerülésének megakadályozása és az engedély nélküli tevékenységek, jogellenes cselekmények megakadályozása, azok kivitelezésétől (a megfelelő szankciókkal) való elrettentés. A detektálás/felismerés célja a nukleáris és más radioaktív anyagok (valamint a hozzájuk kapcsolódó technológiák) kereskedelmének monitorozása és az illegális forgalmazás, engedély nélküli tevékenységek felismerése és megakadályozása. Az elhárítás célja a jogellenes cselekmények következményeinek enyhítése, felszámolása, az elkövetők azonosítása és büntetése, valamint a talált és lefoglalt nukleáris és más radioaktív anyagokkal kapcsolatos intézkedések megtétele.

A hatósági felügyeleti eszközrendszer – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvénnyel (a továbbiakban: Ket.) összhangban – engedélyezési, értékelési és ellenőrzési eljárásokat, valamint a jogszabályi követelményeknek az engedélyesekkel szembeni érvényesítését foglalja magába.

A fokozatosság elve azt jelenti, hogy a konkrét anyagra vagy létesítményre vonatkozó fenyegetettséget kell alapul venni a fizikai védelmi rendszer kiépítésekor. A konkrét fenyegetés (amivel szemben a védelmet biztosítani kell az engedélyesnek) meghatározása során a hatóságnak figyelemmel kell lennie az anyag attraktivitására és potenciális képességeire.

A konkrét anyagra, létesítményre meghatározott tervezési alapfenyegetettséget az engedélyes által megvalósított fizikai védelmi rendszernek képesnek kell lennie elhárítani. Azaz a lopás, illetve szabotázs kísérletének észlelése és az elhárító erők riasztása után az alkalmazott technikai eszközöknek elegendő késleltetést kell biztosítani, továbbá elegendő számú, felszereltségű és képességű elhárító erőnek kell a helyszínre érkeznie ahhoz, hogy az elhárító erők még a lopás, illetve szabotázs elkövetése előtt képesek legyenek beavatkozni és az elkövetést megakadályozni.

A lopás, illetve szabotázs elleni fizikai védelem megvalósításáért és a védelmi képesség fenntartásáért az engedélyest terheli az elsődleges felelősség.

A tervezésen túli alapfenyegetettségnél jelentősebb fizikai védelmet igénylő (nagyobb számú, jobban felszerelt, jobb képességű, lopás helyett szabotázs tervező) fenyegetés esetén az engedélyes fizikai védelmét állami (elsősorban rendőri és katonai) erőkkel kell támogatni.

A mélységi védelem elve szerint a fizikai védelmi rendszer több védelmi rétegben valósul meg, amelyek eltérő elven működve jelentenek akadályt a lopás és szabotázs elkövetésében. Az egyenlő védelem elve szerint megvalósult rendszernek a különböző behatolási útvonalakon és különböző taktikákkal szemben közel azonos védelmet kell jelentenie.

A fizikai védelmi rendszer tervezésére, üzemeltetésére és átalakítására is vonatkoznak az általános minőségirányítási követelmények.

Az engedélyesnek fel kell készülni a lopás, illetve szabotázs kísérlete esetén teendőkre.

A fegyveres biztonsági őrseggel védendő anyagokat és létesítményeket az Atv. felhatalmazása alapján kiadandó kormányrendelet fogja meghatározni. A kormányrendelet figyelembe fogja venni a fokozatos megközelítés elvét.

A detektálási rendszernek képesnek kell lennie arra, hogy a rossz kézbe került, közveszélyokozás és környezetkárosítás céljára alkalmas anyagokat észlelje, és az elkövetést megelőzze. A detektálási képességet egészíti ki az, hogy az atomenergia alkalmazói kötelesek jelentést tenni, amennyiben ilyen információ birtokába kerülnek.

Az elveszett, elloptott anyagok felkutatását a közveszélyokozás és környezetkárosítás megelőzése teszi szükségessé.

Sikeres elkövetés esetére veszélyhelyzet-kezelési tervet kell kidolgozni. A terv szorosan illeszkedik a hatályos Országos Nukleáris Baleset-elhárítási Tervhez; azt egészíti ki az ilyen (nem létesítményhez kötött, vagy a létesítménnyel szembeni szabotázs miatt kialakuló) veszélyhelyzetek kezelésének speciális kérdéseivel.

A fizikai védelmi terv részletes szabályait az Atv. felhatalmazása alapján kiadandó kormányrendelet határozza meg. E kormányrendelet alapján felállítandó ún. Tervezési Alapfenyegetettség Bizottság állapítja meg a tervezési alapfenyegetettséget, és a védelmi igazgatás szervei számára meghatározza a tervezési alapfenyegetettséget meghaladó fenyegetettség esetén alkalmazandó állami eszközöket. A fizikai védelmi terv készítésére kötelezettek a számukra meghatározott tervezési alapfenyegetettség és az említett kormányrendeletben foglalt követelmények alapján készítik el a fizikai védelmi tervet, azt követően, hogy a Tervezési Alapfenyegetettség Bizottság döntése alapján őket arra az OAH határozatban kötelezte.

Tekintettel arra, hogy a nukleáris és más radioaktív anyagok, valamint létesítmények fizikai védelme hatósági szabályozása és felügyelete több szempont átfogó vizsgálatát igénylik, azért a területen szakmai jártassággal rendelkező atomenergia-felügyeleti szerv és a rendőrhatalóság együttes hatósági felügyelete alá kell tartoznia. A konkrét eljárások lefolytatását és a konkrét eljárásokban figyelembe veendő hatósági szempontokat az Atv. által adott felhatalmazás alapján kiadandó kormányrendelet fogja tartalmazni. A tervezet szerint az atomenergia-felügyeleti szerv vizsgálja a fizikai védelem (hazánk által ratifikált nemzetközi egyezmények szerinti) nukleáris biztonsági, nukleáris védettségi és nukleáris biztosítéki szempontjait, míg a rendőrhatalóság a rendészeti (különösen a fegyveres biztonsági őrseggel kapcsolatos), valamint a vagyonvédelmi szempontokat.

A 20. §-hoz

Az Atv. 34–36. §-ához kapcsolódóan a 213/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet biztonsági övezetet határoz meg az atomerőmű, a kutatóreaktor, valamint radioaktív hulladéktároló felett is, 2300 méteres magasságban. Tekintettel arra, hogy a magyar légtér légiközlekedés céljára történő kijelöléséről szóló 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet tiltott légteret jelöl ki a paksi atomerőmű körül 3 km sugarú körben 5950 méteres magasságig, és a csillebérci kutatóreaktor körül 0,5 km sugarú körben 1050 méteres magasságig, továbbá a légtér tiltottá minősítése csak jogszabályban lehetséges, az Atv. hivatkozott rendelkezéseiből indokoltnak mutatkozik a légtérben kijelölt biztonsági övezetre vonatkozó rendelkezések törlése, és ezzel egyidejűleg a 213/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet e tekintetben való módosítása.

A 21-22. §-hoz

Az Atv. 38. § (1) bekezdése szerint az atomenergia alkalmazására engedély csak akkor adható, ha biztosított a keletkező radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag biztonságos elhelyezése, azaz a tudomány legújabb igazolt eredményeivel, a nemzetközi elvárásokkal, valamint tapasztalatokkal összhangban levő átmeneti tárolása vagy végleges elhelyezése. A legújabb hazai és nemzetközi fejlemények figyelembe vételével e feltételek mellett fel kell tüntetni lehetőségként a nukleárisüzemanyag-ciklus más módon való lezárását is. Ennek megfelelően az Atv. 40. §-ában a Kormány által kijelölt szerv feladatait bővíteni kell a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásának egyéb lehetőségeivel is. E feladatoknak összhangban kell lenniük a radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag kezelésére vonatkozó nemzeti programmal, amelyek kidolgozása szintén a kijelölt szerv feladata.

Az Atv. 41. §-a előírja, hogy a radioaktív hulladék végleges elhelyezésének, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásának és végleges elhelyezésének, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésének költsége az engedélyest, költségvetési intézmény esetén a központi költségvetést terheli. A módosítás eredményeként Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból nemcsak a kiégett üzemanyag végleges elhelyezése, hanem a nukleárisüzemanyag-ciklus más módon való lezárása is finanszírozható.

A 23. §-hoz

A 20. § a Központi Nukleáris Pénzügyi Alappal kapcsolatos szabályokat pontosítja.

A 24. §-hoz

A nukleárisüzemanyag-ciklus más módon való lezárásának pénzügyi feltételeit teremti meg – figyelembe véve az Atv. 41. §-ának javasolt módosítását is – az Atv. 62. § (1) bekezdésének, valamint a 63. § (1) és (2) bekezdésének módosítása, lehetővé téve a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap felhasználását erre a célra.

A 25. §-hoz

A törvényjavaslat 24. §-a az európai unió jogának való megfelelést hajtja végre, ennek megfelelően az Atv.-t jogharmonizációs záradékkal egészíti ki.

A 26-28. §-hoz

E §-ok egyrészt az átmeneti szabályokat, másrészt a módosult szabályok végrehajtásához szükséges rendeletekre vonatkozó felhatalmazásokat, valamint egyes felhatalmazások szövegét pontosítják.

Az Atv. 67. § *d)* pontja *dc)* alpontja helyébe lépő új szöveg a korábban említett és indokolt rendszer és rendszerelem fogalmakat felhasználva ad felhatalmazást az átalakítások nukleáris biztonsági követelményeinek megjelenítésére, úgy, hogy az illeszkedjék a létesítmények életciklus szakaszaihoz. A mai szöveg a berendezés kulcsszót használja, és taxatív felsorol a tervezéstől az üzembe helyezésen át a leszerelésig számos életciklus szakaszt, a korábbi engedélyezési koncepciónak megfelelően. Az új megfogalmazás általános, és ebből következően rugalmas is, egyszerűsítő hatással bír számos engedélyezési lépés szempontjából.

A javaslat szerinti módosítás felhatalmazza a Kormányt, hogy az Atv. szerinti ellenőrzési és információs célú társulások és tagjaik részére a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból adható támogatások mértékét, felhasználásának, ellenőrzésének és elszámolásának rendjét szabályozza. A radioaktív hulladékok és a kiégett üzemanyagok országhatáron át történő szállításának engedélyezésére és jóváhagyására – eddig a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról szóló közös egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi LXXVI. törvény által – a Kormánynak adott felhatalmazást értelemszerűen az Atv-ben célszerű elhelyezni.

Az Atv. 67. § *f)* pontja felhatalmazza a Kormányt, hogy rendeletben szabályozza a radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag végleges elhelyezésére, valamint a nukleáris létesítmény leszerelésére kijelölt szerv létrehozását és tevékenységének pénzügyi forrását. A javasolt módosítás pontosítja a felhatalmazó rendelkezést. Ennek alapján a Kormány a javaslat 17. § által megállapított Atv. 40. §-a szerinti nemzeti program kidolgozására vonatkozó szabályokkal és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásával összefüggő feladatokkal összefüggő rendelkezéseket hozhat.

Az Atv. 67. § *p)* ponttal való kiegészítése a speciális anyagok országhatáron át történő szállítása engedélyezésének és a szakhatósági hozzájárulás megadása rendjének jogszabályban történő megfogalmazására ad felhatalmazást.

A 29-30.§-hoz

E §-ok az úgynevezett szövegcsérés módosításokat tartalmazzák, amely esetekben nem szükséges egy teljes bekezdés, vagy éppen szakasz módosítása, mert a cél elérhető egyes szövegrészek cseréjével. E rendelkezések tehát a célzott módosításokat szolgálják, egy esetben pedig a hatályos Atv.-t javítja: az „illetőleg” kifejezés jogszabályokban már nem használható, így e §-ok ezeket értelemszerűen módosítják. E mellett e részben szerepelnek a hatályon kívül helyező rendelkezések is.

A 31. §-hoz

Az (1) bekezdés rendelkezése összefüggésben áll a 4. § (6) bekezdésében tett javaslattal. A (2) bekezdés a fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény (a továbbiakban FBŐ tv.) módosítása az alábbiak szerint szükséges:

A korábbi, a nukleáris anyagokra szakmailag vitatható, és a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezmény kihirdetéséről szóló 1987. évi 8. tvr. által használt kategorizáláshoz nem illeszkedő „katasztrófa veszélyességű” kifejezés nemzetközileg elfogadott kifejezéssel való helyettesítése, valamint az Atv. módosítására tett javaslattal való összhang megteremtése érdekében indokolt a módosítás.

A fegyveres biztonsági őrekre vonatkozóan az FBÖ tv. nem tartalmaz követelményeket az őrök fizikai állóképességére, fizikai képzésére és továbbképzésére. E hiányosságok megszüntetését célozza a javaslat. E követelmények teljesítését ellenőrizni szükséges és a követelmények nem teljesítése esetén a fegyveres biztonsági őr szolgálati igazolványának visszavonására, bevonására is sor kerülhet.

A javaslat rögzíti, hogy a fegyveres biztonsági őrség milyen céllal alkalmazhat elektronikus megfigyelő rendszert. Előírja a javaslat, hogy e megfigyelő rendszer alkalmazására fel kell hívni a közönség figyelmét tájékoztató táblákkal.

Az elektronikus megfigyelő rendszer által készített felvételeket felhasználás hiányában meg kell semmisíteni, illetve törölni kell, a közterületet is érintő megfigyelőrendszerrel történő rögzítés esetén legfeljebb a rögzítéstől számított három nap, a létesítményt figyelő elektronikus megfigyelőrendszerrel történő rögzítés esetén legfeljebb a rögzítéstől számított hatvan nap elteltével.

A 32. §-hoz

A 213/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet előírja, hogy a nukleáris létesítmény, és a radioaktív hulladék-tároló engedélyesének a biztonsági övezetet képező ingatlanok tulajdonjogával vagy vagyonkezelői jogával rendelkeznie kell, a létesítési engedély kiadásakor. A radioaktív hulladék-tárolók és a kutatóreaktorok esetében ez a követelmény már megvalósult. A Kiegészített Kazetták Átmeneti Tárolójának biztonsági övezetében, más tulajdonában lévő telkek tulajdoni vagy kezelői jogának megszerzésére a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. az erre irányuló költségeket már a 2009. évi pénzügyi tervében megjelenítette, de erre ténylegesen még nem került sor. A meglévő atomerőművi blokkok létesítésekor a biztonsági övezettel érintett ingatlanok tulajdonának megszerzése nem történt meg, azokra építési tilalom került az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre. A korábbi, 213/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet megalkotása előtt létesült nukleáris létesítmények engedélyese nem szerezte meg a biztonsági övezetbe tartozó ingatlanok tulajdonjogát, illetve kezelői jogát.

A biztonsági övezetre vonatkozó szabályozás folyamatban lévő felülvizsgálata során, a „létesítési engedély kiadásakor” szövegrész kikerül a jogszabályból, a tulajdon megszerzésének kötelezettsége – megfelelő átmeneti idő mellett – azonban változatlanul megmarad. A jelen rendelkezés e másik előírás érvényesíthetőségét biztosítja.

A 33-34. §-hoz

A rendelkezések a hatályba léptető és a jogharmonizációs záradékkal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazzák.